

Ungdomsmagasinet 'Iḥnā

En studie i skriftlig talemål og språkholdninger

Stine Beate Dahle

Masteroppgave i Arabisk ARA4592 – 30sp
Program for Asiatiske og Afrikanske Studier
Institutt for Kulturstudier og Orientalske språk

UNIVERSITETET I OSLO

November 2012

Ungdomsmagasinet 'Iḥnā

En studie i skriftlig talemål og språkholdninger

Stine Beate Dahle

Masteroppgave i Arabisk ARA4592 – 30sp
Program for Asiatiske og Afrikanske Studier
Institutt for Kulturstudier og Orientalske språk

UNIVERSITETET I OSLO

November 2012

Copyright Stine Beate Dahle

2012

Ungdomsmagasinet *'Ihnā*. En studie i skriftlig talemål og språkholdninger.

Stine Beate Dahle

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

Språksituasjonen i Egypt er et klassisk eksempel på hva som kan sies å falle innenfor det teoretiske rammeverket for et diglossisk samfunn, altså samfunn med sameksistens av to relaterte, men likevel sterkt avvikende varianter av samme språk. Den såkalt ”høyere” varianten av språket, i arabisk *al-‘arabiyya al-fuṣḥā*, tilegnes gjennom formell utdanning og brukes primært til skriftlige fremstillinger og formelle muntlige kontekster. Til sammenlikning benyttes den ”lavere” varianten, *al-‘āmmiyya*, i uformelle situasjoner og dagligtale ellers.

Et magasin som velger å trosse disse sosiolingvistiske språknormene, er det egyptiske ungdomsbladet *’Iḥnā*, som i stor grad publiserer reportasjer på egyptisk talemål. Denne utstrakte bruken av *‘āmmiyya* synes lite tilfeldig. Realisme, lesbarhet og viktigheten av å få frem et budskap uavhengig av språkvariant, er argumenter som brukes for å forklare bakenforliggende motivasjon. *’Iḥnā*-redaksjonens argumenter og motivasjoner for å benytte *‘āmmiyya* skriftlig, samt reaksjonene fra enkelte i samfunnet rundt, kan på mange måter karakteriseres som et typisk skille mellom såkalte modernister og språkforsvarere. Man kan også snakke om et generasjonsskille når det gjelder språkholdninger til skriftlig talemål i Egypt.

Det har vært forsket relativt lite på hvordan holdningene til *‘āmmiyya* i skriftlige publikasjoner er i Jordan. Det kan synes slik at befolkningen i Egypt er mer liberale i sine språkholdninger når det gjelder skriftlig *‘āmmiyya* enn sine naboer i øst. Jordanere virker generelt fremmede for tanken om å publisere et magasin på sitt talemål. Dette kan ha bakgrunn i ulike årsaker, blant annet utdannelsesnivå, oppfatningen av jordansk talemål som relativt nær *fuṣḥā* i utgangspunktet, samt en generell konservatisme blant det jordanske folk. Den politiske situasjonen, samt det faktum at Jordan mangler en standardisert, allment akseptert talemålsvariant tilsvarende Kairo-dialekten i Egypt, taler foreløpig imot utstrakt bruk av *‘āmmiyya* skriftlig i Jordan. Unntakene finner vi blant yngre jordanere, hvor tanken om at det ikke spiller så stor rolle hvilken språkvariant man benytter så lenge budskapet kommer frem, står sentral. Det er også de unge som i økende grad tolererer og benytter jordansk talemål i skriftlig kommunikasjon seg i mellom, ikke minst i kommunikasjon gjennom sosiale medier på internett.

Forord

En stor takk rettes først og fremst til min veileder Professor Gunvor Mejdell for enestående støtte og inspirasjon under arbeidet med masteroppgaven. Uten dine gode råd, hjelp og tålmodighet ville ikke denne oppgaven blitt til! Ansatte ved Institutt for kultur- og områdestudier fortjener også en stor takk for praktisk tilrettelegging og hjelp underveis.

En varm takk til alle mine informanter i Egypt og Jordan. En spesiell takk går til Ghaida Hammodeh og Karim el-Degwy for å ha tatt seg tid til gjentatte gode og inspirerende diskusjoner om bruken av arabisk talemål i skriftlige publikasjoner. Tusen takk også til venner og kolleger ved den norske ambassaden i Amman for motiverende ord og inspirasjon!

Takk til Mamma og Pappa for utallige gjennomlesninger og korrekturlesing og verdifull oppmuntring, og for at dere alltid er der. Tusen takk, Mormor og Farmor for den gode støtten gjennom hele skriveprosessen. Takk også til Anette for hjelp med alt mulig praktisk og Sirius for avkobling fra oppgaven og fine turer underveis. Sist, men ikke minst, takk til min kjære Mo for inspirasjon, avkobling og oppmuntring.

Oslo, November 2012

Stine Beate Dahle

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Presentasjon av tema og problemstillinger	1
1.2	Metode	3
1.2.1	Kilder og tekstanalyse	3
1.2.2	Transkripsjon	4
1.2.3	Intervjuer	4
1.2.4	Metodologiske utfordringer	5
1.3	Oppbygging av oppgaven	6
2	Teoretisk rammeverk	8
2.1	Sosiolingvistisk språksituasjon	8
2.1.1	Språkholdninger	11
2.1.2	Språklig konflikt	12
2.1.3	Teorier om språk og alder	13
3	'Iḥnā, šōt gīl bi-ḥāluḥ	15
3.1	Bakgrunn	15
3.1.1	Målgruppe	16
3.1.2	'Iḥnā-redaksjonen, skribenter og bidragsytere	17
3.1.3	Språklig profil	17
3.2	'Iḥnā – en deskriptiv analyse	18
3.2.1	Utvalgte utdrag	19
3.3	Motivasjon	26
3.3.1	Realisme	26
3.3.2	Lettlest	27
3.3.3	"Målet helliger middelet"	27
3.3.4	Manglende kompetanse	28
3.3.5	Språk i endring	29
3.4	Språkholdninger	30
4	'Iḥnā i Jordan – reaksjoner og holdninger	32
4.1	Majallitnā – 'Iḥnās motstykke i Jordan	32
4.1.1	Språklig profil	33
4.1.2	Utvalgte utdrag	34
4.2	Motivasjon	35
4.2.1	Realisme	35
4.2.2	Appellere til ungdommen	36
4.3	Reaksjoner på 'Iḥnā i Jordan	36
4.3.1	Lesbarhet	36
4.3.2	Humoristisk	37
4.3.3	Ødeleggende og en trussel mot det arabiske språk	38
4.3.4	Uttrykk for manglende kompetanse	39
4.3.5	Ungdomstrend	39
4.3.6	Egyptfenomen	40
4.3.7	Jordan vil følge Egypt	41
4.4	Språkholdninger	41
4.4.1	Skriftlig 'āmmiyya beriker språket	41
4.4.2	Manglende kompetanse og ortografiske utfordringer	43
4.4.3	Politiske årsaker hindrer bruk av 'āmmiyya skriftlig	44
4.4.4	Særegyptisk trekk	45
5	Sammenfatning	46

1 Innledning

1.1 Presentasjon av tema og problemstillinger

Språksituasjonen i Egypt er et klassisk eksempel på hva som kan sies å falle innenfor det teoretiske rammeverket for et diglossisk samfunn, slik vi kjenner den fra Fergusons fremstilling av 1959,¹ altså samfunn med sameksistens av to relaterte, men likevel sterkt avvikende varianter av samme språk. Den såkalt ”høyere” varianten av språket, i arabisk *al-‘arabiyya al-fuṣḥā*, tilegnes gjennom formell utdanning og brukes primært til skriftlige fremstillinger og i formelle muntlige kontekster. Til sammenlikning benyttes den ”lavere” varianten, *al-‘āmmiyya*, i uformelle situasjoner og dagligtale ellers. De to variantene har således ulike sosiokulturelle konnotasjoner. Bruk av *‘āmmiyya* i skriftlig form blir ofte sett ned på av forsvarere av *al-‘arabiyya al-fuṣḥā*, selv om førstnevnte også, til en viss grad, har infiltrert skriftlige domener.² Dette gjelder foreløpig først og fremst enkelte avisspalter, reklame og mindre deler av ulike tekster. I tillegg har *‘āmmiyya* lenge vært utbredt i skriftlige dialoger i skjønnlitteraturen.³ Likevel har bruk av talemål i skriftlig materiale vært - og er fremdeles - et kontroversielt og levende tema i egyptisk samfunn.

Et magasin som velger å trosse overnevnte sosiolingvistiske språknormer, er det egyptiske ungdomsbladet ”*’Iḥnā, ṣōt gīl bi-ḥāluḥ*,” eller bare *’Iḥnā*. Selve navnet, som kan oversettes med ”Vi, stemmen til en hel generasjon,” benytter pronomenet /’iḥnā/ som er en talemålsvariant (standardarabisk /naḥnu/), og flere av magasinets reportasjer og artikler er tilsynelatende skrevet på *‘āmmiyya*. Jeg ble selv for første gang oppmerksom på *’Iḥnā* under et studieopphold i Kairo i 2009. Etter å ha fullført en bachelorgrad i arabisk ved Universitetet i Oslo, var jeg av den oppfatning av at det var hovedsakelig den standardarabiske varianten *fuṣḥā* som dominerte skriftlig materiale, særlig i aviser og tidsskrifter. Derfor ble jeg overrasket da jeg kom over et eksemplar av *’Iḥnā*, som jeg forstod i stor grad bruker *‘āmmiyya* i sine reportasjer og innlegg. Jeg syntes det var fascinerende at noen ville - og kunne - bryte med de standardarabiske normene som, etter min oppfatning, hadde dominert skriftlig materiale i årevis.

---

¹ Charles A. Ferguson, ”Diglossia”, i *Word*, 15:2 (1959): 325-340.

² Sherin Rizq, ”The Language of Cairo’s Young University Students”, i *Arabic in the city: issues in dialect contact and language variation*, red. av Catherine Miller (London: Routledge, 2007), 292.

³ Mushira Eid, ”Language is a Choice: Variation in Egyptian Women’s Written Discourse”, i *Language Contact and Language Conflict: Variations on a Sociolinguistic Theme*, red. av Aleya Rouchdy (London: RoutledgeCurzon, 2002), 216.

Det har blitt forsket mye på talemålsbruk, mellomliggende varianter (*lugha wustā*) og kodeveksling,⁴ men det viser seg at en relativt liten del av den eksisterende forskningslitteraturen dreier seg om kodeveksling og valg av språklig variant i skriftlig materiale. Jeg ønsker derfor å utforske dette aspektet ytterligere. Jeg synes bruk av skriftlig *‘āmmiyya* er spesielt interessant fordi, i motsetning til muntlig tale, er skriftlig produksjon ofte i større grad gjennomtenkt, og skribenten har blant annet mulighet til å gå tilbake i teksten og endre i etterkant. Med andre ord blir språkvalget mindre tilfeldig, og ”både form og innhold er skapt for å gi visse inntrykk”.⁵ I tillegg må skribenter, i motsetning til ved muntlig tale, ”oftere legitimere valgene sine og diskutere motivasjoner”⁶ i møte med eventuell kritikk. På den annen side blir det hevdet at språkvalg selv på sitt mest bevisste og overlagte, som ved skriftlig bruk, likevel ikke fullt og helt kan kontrolleres av brukeren. Grader av veksling mellom variantene blir fremdeles i stor grad ”styrt av sosiale (og politiske) restriksjoner”.⁷

Det overordnede spørsmålet jeg ønsker å besvare i denne oppgaven er: hva er motivasjonen bak valget om å skrive på en talemålsvariant av språket i *‘Ihnā*? Dette innebærer først å analysere ulike utgaver av *‘Ihnā* for å identifisere språklig nivå og sammensetning. Derneft vil jeg se nærmere på hvem som er *‘Ihnā*s målgruppe og hvordan magasinet synes å bli mottatt. Kan det være snakk om et generasjonsskille når det gjelder språkholdninger til *‘āmmiyya* i skriftlig form i Egypt?

Flere forskere på arabisk språk påpeker at forholdet mellom tematikk og språkbruk ikke er tilfeldig.⁸ Seriose tema som politikk og religion blir tradisjonelt forbundet med *fushhā*, mens ”lettere” og mer dagligdagse tema som regel uttrykkes på *‘āmmiyya*. Det har lenge vært en utbredt oppfatning at dersom man ønsker å bli tatt alvorlig skriftlig, må man benytte standardarabisk. Hvordan utspiller denne teorien seg i *‘Ihnā*, bryter skribentene her med de etablerte normene? Er det noen sammenheng mellom tema, sjanger og språklig variant?

---

⁴ Se eksempelvis Clive Holes, *Modern Arabic: structures, functions and varieties*, (London: Longman, 1995); Lesley Milroy og Peter Muysken, red, *One speaker, two languages: cross-disciplinary perspectives on code-switching*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1995).

⁵ Eid, ”Language is a Choice”, 205.

⁶ Ibid.

⁷ Shahrzad Mahootian, ”Repertoires and Resources: Accounting for Code-mixing in the Media”, i *Language Mixing and Code-Switching in Writing. Approaches to Mixed-Language Written Discourse*, red. av Mark Sebba, Shahrzad Mahootian og Carla Jonsson, 192-211 (London: Routledge, 2012): 208.

⁸ Walter Armbrust, *Mass Culture and Modernism in Egypt*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1996), 37-62.

Etter å ha tilbrakt en tid i Egypt, førte min arbeidssituasjon meg til Amman, der jeg fikk tilbud om jobb på den norske ambassaden. Med bakgrunn i språksituasjonen i Egypt var jeg nysgjerrig på om de samme sosiolingvistiske normene gjaldt i Jordan, og hvordan holdningene til *‘āmmiyya* i skriftlige publikasjoner ville være her. Det har tilsynelatende blitt forsket relativt lite på slike problemstillinger når det gjelder Jordan. Jeg fant ut at det var vanskelig å oppdrive skriftlig materiale på jordansk talemål, og nye problemstillinger reiste seg. Finnes det i det hele tatt et liknende ungdomsmagasin som *’Ihnā* i Jordan, og som publiserer på *‘āmmiyya*? Hva er i så fall den bakenforliggende motivasjonen til dette? Hvordan stiller jordanere seg til skriftlig bruk av *‘āmmiyya*? Til sist synes jeg det ville være interessant å finne ut hva jordanere synes om *’Ihnā* og språkbruken i bladet. Hva er jordaneres reaksjon på *’Ihnā*, og hva tenker de om å skrive for publikasjon på sitt eget talemål? Vil et fenomen som *’Ihnā* være mulig i Jordan? Er det eventuelt også her snakk om et generasjonsskille?

1.2 Metode

1.2.1 Kilder og tekstanalyse

Mine primærkilder er utgaver av *’Ihnā*, som jeg har samlet fra 2009-2012. Jeg tar utgangspunkt i vilkårlige nummer fra denne perioden. Dette er for å få best mulig oversikt over bladet over tid; hva som er faste spalter, om det er noen temaer som går igjen, og om samtlige utgaver inneholder like mye/lite *‘āmmiyya* eller *fuṣḥā*, eventuelt om det er snakk om en blandingsvariant. Det vesentlige er at jeg får et inntrykk av om det finnes noe mønster i forholdet mellom teksttype/sjanger/innhold og språklig nivå.

Tekstanalysen vil først og fremst relatere innhold og subsjanger til valg av språkbruk for å belyse eventuelle sammenhenger og tendenser. Siden det enda ikke hersker enighet om en fastsatt *‘āmmiyya*-ortografi, blir naturligvis mye av skriftbildet basert på *fuṣḥā*. Mye vil tolkes som bivalent, og på den måten vil skillet mellom det to variantene være uklart. Derfor er syntaktiske og morfologiske markører kanskje de tydeligste indikasjonene på språkvariant i skriftlig materiale.⁹ Jeg vil derfor hovedsakelig fokusere på følgende eksplisitte markører som vises i skriftspråket, for å ta stilling til språklig variant:¹⁰

---

⁹ Eid, "Language is a Choice", 209.

¹⁰ Basert på oversikt Gunvor Mejdell, *Somewhere between order and chaos: mixed styles in spoken Arabic in Egypt: A case study of academic panel presentations*, Acta humaniora 226, Dr.artes-avhandling, (Universitetet i Oslo, 2005):83 og tabell Eid, "Language is a Choice", 209.

Tabell 1.1 Oversikt over syntaktiske og morfologiske markører og indikatorer

Funksjon	<i>‘āmmiyya</i>		<i>fuṣḥā</i>	
Demonstrativer: den, denne	ده / دی	da / di	هذا / هذه	hādha/hādhihi
Negativer – nominalnektelser	مش	mish	ليس	laysa
Negativer – verbalnektelser	ما...ش	mā...sh	لا/لن/لم/ما	lā/lan/lam/mā
Prefikset bi- som markør for presens	ب...	bi...	-	
Fremtidsmarkøren ha-/ḥa-	هـ/حـ el. هـ/حـ	ha/ḥa el. hā/ḥā	سوف / سـ	sawfa /sa...
Underordnede konjunksjoner: for at	عشان/عشان	‘ashān/‘alashān	لكي/ لأن	likay/ li’ann
Relativpronomen: som	اللى	’illī	الذى/ التى	’alladhī/’allatī
Spørreord: hva, hvorfor, når	إيه/ليه/إمتى	‘ēh/lēh/’imta	ماذا/لماذا/متى	li-mādhā/matā

1.2.2 Transkripsjon

Når det gjelder transkripsjon av arabisk finnes det ikke *ett* system som det hersker full enighet om blant lingvister og forskere. Jeg har i denne oppgaven valgt å bruke et system basert på symbolene i *Handbuch der arabischen Dialekte*,¹¹ bortsett fra bokstaven /ع/ der jeg velger å bruke /‘/. Når det gjelder transkripsjon av egennavn, benytter jeg vedkommendes egne foretrukne latinske skrivemåte dersom den foreligger, men en transkripsjon vil alltid følge første gang navnet forekommer i teksten.

1.2.3 Intervjuer

Feltarbeid i Egypt og Jordan har gitt meg tilgang til både redaktører, skribenter og lokalbefolkning som har vært til stor hjelp under utarbeidelse av oppgaven. Jeg har hovedsakelig benyttet halvstrukturerte intervjuer, der jeg på forhånd har funnet frem til en del spørsmål og problemstillinger til diskusjon. Det har i tillegg til redaktører også vært relevant å intervju bidragsytere og skribenter i *’Iḥnā* for grundigere å utforske den språklige konteksten og underliggende årsaker til valg av språklig linje. Det har også vært interessant å komme i kontakt med forskere, utgivere eller andre språkentusiaster som i kraft av sin stilling har kunnet uttale seg om generelle språkholdninger i de respektive land. Ved hjelp av deltakende observasjon både i Kairo og Amman har jeg samtidig forsøkt å oppfatte noen foreløpige tendenser når det gjelder språkholdninger og skriftlig talemål.

¹¹ Wolfdietrich Fischer og Otto Jastrow, red., *Handbuch der arabischen Dialekte*. (Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1980).

1.2.4 Metodologiske utfordringer

Når det gjelder tekstanalyse har ortografien vist seg å være en utfordring når det gjelder å tolke hva som er skrevet på henholdsvis *‘āmmiyya* og *fuṣḥā*. Siden sistnevnte også ligger til grunn for *‘āmmiyya*-ortografien,¹² er det ikke alt som kommer til syne like klart skriftlig. Eksempelvis gjelder dette lingvistisk bivalente ord, altså leksikalske begrep som vil se helt like ut på papiret uansett bakenforliggende språklig variant. Det kan tenkes at enkelte fonologiske elementer fremkommer grafisk gjennom skriftsystemet, men dette skjer på langt nær alltid. Eksempelvis kan konsonanten /ق/ tolkes og realiseres som både *fuṣḥā*-varianten /q/ eller talemålsvariantene /ʔ/ (*hamz*) eller /ج/ (*gīm*). Det blir dermed vanskelig å kunne gi en endelig tolkning på om et ord i skrift ville regnes som *‘āmmiyya* eller *fuṣḥā*. Refleksen av /ق/ er nesten uten unntak en ”glottal stop”, eller *hamz*, i Kairodialekten.¹³ Enkelte *‘āmmiyya*-skribenter har forsøkt å løse dette ved å skrive ord som ”sterk” < قوي > eller ”han sa” < قال >, som henholdsvis < أوي > eller < آل >. Ulike forsøk på å skape hybrid-symbol for dette fenomenet, ved for eksempel å skrive bokstaven /ق/ med en *hamz* over fremkommer sjeldnere.¹⁴ Videre finnes det empiri som tilsier at tendensen til å realisere /ق/ som *hamz* er spesielt vanlig dersom andre *‘āmmiyya*-markører, som for eksempel illustrert i tabell 1.1, er fremtredende i teksten¹⁵ og leseren som en konsekvens oppfatter teksten som hovedsakelig talemål.

Etikk

For øvrig er datainnsamlingen og oppgaven i sin helhet i tråd med de forskningsetiske retningslinjene til ”Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsfag, jus og humaniora”.¹⁶ Det vil si at jeg har tatt hensyn til involverte personer, først og fremst redaktører, skribenter og andre informanter. Jeg opplyste dem på forhånd om mitt prosjekt og dets hensikt og tok utgangspunkt i informert samtykke. Da jeg forhørte meg med min veileder Gunvor Mejdell om hun hadde gjort seg opp noen erfaringer når det gjelder etiske dilemma innen emnefeltet, kunne hun fortelle at det er sensitivt på den måten at folk kan bli

¹² Gunvor Mejdell, ”What is happening to lughatunā l-gamīla? Recent media representations and social practice in Egypt”, i *Journal of Arabic and Islamic Studies* 8, (2008): 115.

¹³ Det finnes mange ulike dialektvarianter i Egypt, men nesten all skriftlig talemål blir skrevet på prestisjedialekten fra Kairo, i følge blant andre Gabriel Rosenbaum, ”Egyptian Arabic as a written language”, i *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 29 (2004): 283. Derfor tar jeg i denne oppgaven utgangspunkt i Kairodialekten ved referanser til egyptisk talemål.

¹⁴ Rosenbaum, ”Egyptian Arabic”, 286.

¹⁵ Se eksempelvis Gunvor Mejdell, *Somewhere between order and chaos*.

¹⁶ De Nasjonale Forskningsetiske Komiteer, *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, jus og teologi*.

Forskningsetiske komiteer, 19.05.2009, <http://www.etikk.no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora> (oppsøkt 15.07.2012).

veldig brydd. Det at folk utenfra stiller spørsmålstegn ved den tilsynelatende økende bruken av talemålsvarianter kan i verste fall tolkes som en insinuasjon på at de er "dårlige" i standardarabisk, og "forfalt" til simpel dialekt. Dette har jeg hatt i bakhodet og forsøkt å ordlegge meg forsiktig og nøytralt. Jeg har behandlet alle de involverte med respekt og sørget for at de ikke har blitt utsatt for økt risiko for skade eller andre betydelige belastninger i tråd med nevnte retningslinjer.

1.3 Oppbygging av oppgaven

Oppgaven består av fem kapitler. Kapittel to utgjør det teoretiske rammeverket som jeg benytter for å kunne gjøre en analyse av språkbruken i *'Iḥnā* og motivasjonen bak den. Jeg vil i tillegg til å gi en kort oversikt over den sosiolingvistiske språksituasjonen i Egypt, spesielt fokusere på Coulmas og Suleimans bidrag om språkholdninger, som jeg ønsker å benytte som et teoretisk rammeverk for å forstå motivasjonen bak språkbruken i bladet. Samtidig står Giles' tilpasningsteori sentralt når det gjelder å kunne forklare mulig motivasjon bak *'Iḥnā*-redaksjonens valg av språklig linje. Videre fokuserer jeg på det som innen sosiolingvistikken kalles "ungdomsspråk", for å kunne vurdere om det er dette fenomenet som ligger til grunn for språkbruken i *'Iḥnā*.

Kapittel tre omhandler selve magasinet *'Iḥnā*, gjennom henholdsvis en deskriptiv og en analytisk del. Her ser jeg hovedsakelig nærmere på språkbruken i *'Iḥnā* med hensyn på *fuṣḥā* og eventuelt mellomliggende språkformer. Jeg trekker frem momenter fra faste spalter og reportasjer av relevans for eventuelle sammenhenger mellom språklig variant, tema og subsjangere. Særlig vil jeg forsøke å belyse hvor gjennomførte og konsekvente skribentene er, og om de følger en egen norm. Jeg vil også gå nærmere inn på motivasjonen bak å skrive på talemål. Endelig vil jeg se nærmere på språkholdninger til bruken av *'āmmiyya* i *'Iḥnā*.

Kapittel fire tar for seg holdninger i Jordan til *'āmmiyya* i skriftlig form, og utgjør dermed en komparativ vinkling på oppgaven. For best å kunne gjøre dette har jeg tatt utgangspunkt i et jordansk ungdomsmagasin, *Majallitnā*, og deres språkbruk, som jeg gjør rede for i første del av kapittelet. Til slutt i kapittelet tar jeg for meg noen reaksjoner på *'Iḥnā* i Jordan, samt språkholdninger til bruk av *'āmmiyya* skriftlig i landet.

Oppgaven avsluttes med en kort sammenfatning i kapittel fem. Her vil jeg argumentere for hva de mest sentrale bakenforliggende motivasjonene til bruk av *‘āmmiyya* skriftlig synes å være, samt hvordan språkholdninger sett i lys av et generasjonsskille utspiller seg.

Avslutningsvis vil jeg komme med noen betraktninger angående likheter og forskjeller mellom språkholdninger i Jordan og Egypt når det gjelder hvordan skriftlig *‘āmmiyya* blir akseptert i de respektive landene.

2 Teoretisk rammeverk

2.1 Sosiolingvistisk språksituasjon

Som Fergusons definisjon av diglossi påpeker, blir den høyere varianten av språket, på arabisk *al-fuṣḥā*, som regel benyttet i skriftlige eller formelle muntlige situasjoner. *Fuṣḥā* er også det offisielle skriftspråket både i Egypt og Jordan. Denne varianten blir derimot sjelden brukt som kommunikasjonsmiddel i dagligdagse sammenhenger, der *‘āmmiyya* dominerer.¹⁷ Empiriske studier viser samtidig at de to språkvariantene ikke lever helt adskilt og isolert fra hverandre. En etter hvert utbredt oppfatning innebærer å ta utgangspunkt i et kontinuum med *fuṣḥā* og *‘āmmiyya* som to ytterpunkter, og påfølgende tilfeller av språklig veksling, der de to variantene kan opptre samtidig. En av de som har rettet fokus mot slike mulige mellomliggende nivåer, er den egyptiske lingvisten Badawī. Han la frem fem ulike språknivåer etter både stilistisk organisering og et sosialt hierarki, fra ren *fuṣḥā* (*fuṣḥā al-turāth*) til ren *‘āmmiyya* (*‘āmmiyyat al-‘ummiyyīn*), samt tre mellomliggende nivåer. Skillet mellom de fem nivåene kan hevdes å være diffuse, med mulighet for overlapping. Alle arabiske språkbrukere kan, avhengig av utdannelsesnivå, bevege seg oppover eller nedover i dette kontinuumet ettersom hva situasjonen krever.¹⁸ Flere språkforskere innen arabisk lingvistikk trekker også frem en mellomliggende variant (*al-lughā al-wuṣṭā*), som i følge Kees Versteegh er “en form for standardarabisk uten kasusendelser, som følger talemålsuttalen og bruker talemålsord fritt, samtidig som den generelle strukturen til standardspråket beholdes”.¹⁹

Gunvor Mejdell hevder at det klare skillet mellom variantene *‘āmmiyya* og *fuṣḥā* gradvis har blitt mindre blant annet på grunn av et generelt høyere utdanningsnivå samt at spredning av muntlig media har vært med på å øke tilgangen til den høyere varianten.²⁰ Den nye generasjonen som tar i bruk begge variantene tilhører likevel ingen ekspertelite på den høyere varianten, og interferens fra deres lokale dialekter må påregnes. I tillegg skaper massemedia nye settinger som åpner for større grad av overlapping mellom de to språkvariantene. Det er

---

¹⁷ Ferguson, ”Diglossia”, 336 og 327

¹⁸ Muḥammad al-Sa‘īd Badawī, *Mustawayāt al-lughā al-‘arabiyya al-mu‘āṣira fī miṣr*, (Cairo: Dār al-Ma‘ārif, 1973), 7-11.

¹⁹ Kees Versteegh, *The Arabic Language*, (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001), 191.

²⁰ Gunvor Mejdell, ”Switching, mixing – Code interaction in spoken Arabic”, i *Language encounters across time and space*, red. av Bernt Brendemoen, Elizabeth Lanza og Else Ryen, 225-241 (Oslo: Novus, 1999), 234.

imidlertid snakk om en gradvis utvikling, og de sosiolingvistiske normene for variantbruk kan være et svært sensitivt tema.

Det er likevel ikke til å komme bort i fra at skriftlige publikasjoner først og fremst er og har vært et standardarabisk domene. Egypt er imidlertid det arabiske landet med den tydeligste tendensen til bruk av skriftlig talemål. Dette skyldes blant annet, i følge Versteegh, at Egypt over lengre tid har blitt påvirket av perioder med regional nasjonalisme og en målsetning om å etablere en egyptisk identitet, og ”den egyptiske dialekten er selvsagt en viktig komponent i denne identiteten.”²¹ Eksempelvis holdes taler i det egyptiske parlamentet ofte på en blandingsvariant, ”noe som ville være uhørt i andre arabiske land”.²² Egyptere har også en større tradisjon for bruk av talemål i skjønnlitteraturen. Selv om utbredelsen av skriftlig ‘*āmmiyya* kan sies å ha vært ujevn opp igjennom årene, er det med andre ord ”i Egypt at skriftlig talemål tilsynelatende har blitt produsert i størst grad”.²³ Det å skrive på egyptisk talemål ser ut til å være et vedvarende, men også sporadisk fenomen. Etterfulgt av et avbrudd på nesten et århundre, ble produksjon av skriftlig ‘*āmmiyya* gjenopptatt rundt 1870 og fortsatte å øke gradvis, bortsett fra en nedgang rundt midten av 1900-tallet, frem til den fikk en ny drivkraft i 1990-årene. Mer forskning trengs imidlertid for å identifisere de sosiale, intellektuelle og politiske faktorene som har bidratt til økende bruk av skriftlig ‘*āmmiyya*, eller eventuelt motarbeidelsen av det.²⁴ Booth hevder, i følge Davies, at bruken av skriftlig talemål i moderne tid har vært et uttrykk for ”utjevning av klasseskiller, inkluderingen av samtlige språkbrukere i litterære debatter, et ønske om å bekrefte en særegen identitet og en gjengivelse av maktforhold (at utdannede brukere kan benytte dialekt til å snakke ”til massene”).²⁵ Når det gjelder innhold påpeker Davies at der skriftlig ‘*āmmiyya* tidligere ble begrenset til underholdningsbransjen og humoristiske tema, har bruken i moderne tid gradvis blitt mer variert. Med dette sikter han til ‘*āmmiyya* i dialoger og politisk journalisme på 1870-tallet, begge deler med en sterk undertone av humor og satire, etterfulgt av oppdiktede biografier og humoristiske monologer på begynnelsen av 1900-tallet, før språkvarianten i dag også har omfavnet narrativen i romaner.²⁶ Rosenbaum argumenterer for at man i dag, nettopp på grunnlag av den økende produksjon av ‘*āmmiyya*-tekster, kan regne ”egyptisk ‘*āmmiyya*

---

²¹ Kees Versteegh, *The Arabic Language*, 196.

²² Ibid.

²³ Humphrey T. Davies, "Dialect Literature", i *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*, red. av online versjon Lutz Edzard og Rudolf de Jong (Brill Online, 2012), http://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopedia-of-arabic-language-and-linguistics/dialect-literature-COM_0086 (Oppsøkt 01.10.2012).

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

som et eget litterært og skriftlig språk, med eget skriftsystem og egen ortografi”.²⁷ Ortografien regnes imidlertid som flytende, og det eksisterer ingen standardisert norm.

Språksituasjonen har samtidig oppmuntret til fremveksten av forskjellige former for blandingsvarianter - ikke bare når det gjelder muntlig tale, men også i skrift. Mange språkforskere og sosiolingvister hevder at denne vekslingen ikke skjer tilfeldig.²⁸ I diglossisamfunn veksler språkbrukeren ofte mellom de to variantene – resultatet er en blandingsvariant (*mixed variety*) der det veksles mellom de to variantene,²⁹ såkalt kodeveksling. I analysen av kodeveksling er det vanlig å referere til to perspektiver, henholdsvis det diskurs/pragmatiske perspektivet og det grammatiske/syntaktiske perspektivet. Førstnevnte handler om de sosiale og kommunikative funksjonene, samt motivasjonen for kodeveksling, som er fokus i denne oppgaven. En av de vanligste motivasjonene for bruk av ‘*āmmiyya* skriftlig, er realisme.³⁰ Siden ingen med arabisk som morsmål benytter ren *fuṣḥā* i dagligtale, blir det gjerne hevdet at en tekst med direkte tale eller dialog fremstår som mer virkelighetsnær og realistisk ved bruk av ‘*āmmiyya*. Det er heller ikke bare ytre faktorer som spiller en rolle i valg av språklig variant, slik som diglossi-definisjonen til Ferguson kan forstås.³¹

En av de sentrale teoriene innen sosiolingvistikken som forsøker å gi en forklaring på språklig variasjon og motivasjon bak kodeveksling, er Giles tilpassingsteori (*communication accommodation theory*). Rosenbaum mener at denne teorien kan være med på å forklare kodeveksling i sitt materiale.³² Tilpassingsteorien går ut på at individet tilpasser seg omgivelsene når det gjelder valg av språklig variant. Når en språkbruker har spesielle mål for en interaksjon, for eksempel å få mottakerens anerkjennelse, velger vedkommende blant en rekke sosiolingvistiske strategier. Dette blir av Giles kalt ”kommunikativ tilpasning” (*communicative attuning*), og går ut på at de involverte partene tar i bruk slike tilpasningsdyktige og strategiske virkemidler, for å øke eller minske sosial og sosiolingvistisk

---

²⁷ Gabriel Rosenbaum, ”Egyptian Arabic”, 283 og 287.

²⁸ Se bla. Gunvor Mejdell, ”Switching, mixing”, 225-241; Mushira Eid og John McCarthy, red. *Perspectives on Arabic Linguistics: Papers from the Annual Symposium on Arabic Linguistics II*, (Utah: John Benjamins, 1988).

²⁹ Sosiolingvistisk litteratur om kodeveksling er vidtoms spennende felt. Gunvor Mejdell, *Somewhere between order and chaos*; Reem Bassiouney, ”Theories of Code Switching in the Light of Empirical Data from Egypt”, i *Perspectives on Arabic Linguistics XV*, red. av Dilworth B. Parkinson og Elabbas Benmamoun, 19-40 (Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2003), har detaljert empirisk materiale når det gjelder kodeveksling i muntlig materiale, henholdsvis monologer.

³⁰ Gunvor Mejdell, ”The Use of Colloquial in Modern Egyptian Literature – a Survey”, i *Current Issues in the Analysis of Semitic Grammar and Lexicon II*, red. av Lutz Edzard og Jan Retsö, 195-213 (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2006), 204.

³¹ Reem Bassiouney, *Arabic Sociolinguistics*, (Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009), 12.

³² Gabriel Rosenbaum, ”Fuṣḥāmiyya. Alternating Style in Egyptian Prose”, i *Zeitschrift für Arabische Linguistik*, 38, (2000): 79.

avstand dem i mellom.³³ Forskning av blant andre Le Page og Tabouret-Keller (1985) viser videre at den eller de en språkbruker forsøker å etterlikne språklig, heller ikke trenger å være fysisk tilstede. Bruk av språklig variant er etter denne modellen et resultat av språkbrukerens *ønske* om ”å identifisere seg med visse individer eller grupper”.³⁴ Dermed kan sosial nettverksteori blant annet være med på å forklare hvorfor enkelte insisterer på å bruke sitt lokale talemål, også skriftlig, selv om de i følge autoriteten til det dominante språket (*dominant language authority*) bør bruke *fuṣḥā*.³⁵

2.1.1 Språkholdninger

For å forklare motivasjonen bak språkbruken i *’Iḥna* er det viktig å ha klart for seg hva egypteres generelle holdninger til de ulike variantene innebærer. Definisjonen av språkholdninger (*language attitudes*) omfatter, i tillegg til holdninger til selve språket, også holdninger overfor brukere av et spesielt språk eller dialekt³⁶. Begrepet *fuṣḥā* i seg selv kan blant annet bety ”veltalenhet”, ”renhet” eller ”klarhet”, og fastsetter samtidig noen av de viktigste og vanligste språkholdningene ordet forbindes med. *’Āmmiyya* derimot, kan oversettes med ”vanlig” og forbindes med dagligtale blant venner og familie. I en studie om språkholdninger i Egypt kom El-Dash og Tucker³⁷ frem til at *fuṣḥā*-brukere ble rangert høyere når det gjelder personlighetstrekk som ”intelligens”, ”lederskapsevner”, ”religiøsitet” og ”trivelighet” sammenliknet med brukere av *’āmmiyya*. Det som virker overraskende er at *fuṣḥā*-brukere ble rangert høyest også når det gjaldt ”trivelighet”, altså i hvilken grad observandene karakteriserte dem som sympatiske. Nettopp dette trekket kunne man, ut ifra overnevnte språkholdninger, kanskje tenke seg at *’āmmiyya*-brukere ville scoret høyt på. Fasold forklarer dette avviket med at prestisjespråket generelt sett gjerne scorer høyere enn den lavere varianten på samtlige såkalte emosjonelle karakteristikk, som er et relativt vanlig funn i holdningsstudier³⁸. Det blir også hevdet at *fuṣḥā*s status som den mest korrekte og overordnede varianten har sammenheng med betydningen arabisk har som religiøst språk innen islam.³⁹

³³ Nikolas Coupland, Justine Coupland og Howard Giles, *Language, society and the elderly: Discourse, identity, and ageing*, (Oxford: Blackwell, 1991), 26.

³⁴ Le Page og Tabouret-Keller sitert i Unn Røyneland, *Dialektnivellering, ungdom og identitet. Ein komparativ studie av språkleg variasjon og endring i to tilgrensande dialektområde, Røros og Tynset*, Acta humaniora 231, Dr.artes-avhandling, (Univeristetet i Oslo, 2005):122.

³⁵ Mejdell, ”lughatunā l-gamīla”, 120.

³⁶ Ralph Fasold, *The Sociolinguistics of society*, (Oxford: Basil Blackwell, 1984), 148.

³⁷ El-Dash og Tucker sitert i Fasold, *Sociolinguistics of society*, 166-168.

³⁸ Fasold, *Sociolinguistics of society*, 168.

³⁹ Nilofaar Haeri, *The Sociolinguistic Market of Cairo: Gender, Class, and Education*, London: Kegan Paul International, 1997), 167.

Nettopp det at *‘āmmiyya* oppfattes som en lite prestisjefylt variant av språket, gjør at en tekst publisert på talemål ofte kan oppfattes som en lavstatus-tekst. Dette har, i følge Rosenbaum, ikke bidratt videre som motivasjon til å skrive *‘āmmiyya*-tekster.⁴⁰ På den annen side hevder Sasson Somekh at en slik type dikotomi (dvs. ren *fuṣḥā*= høy status, blandingsvariant= lav status) ikke alltid er like anvendelig, og viser til flere eksempler der både forfattere og skribenter benytter en blandingsvariant (*mixed language*) også i såkalte ”høye” og mer poetiske tekster.⁴¹ Det er med andre ord ikke nødvendigvis slik at *fuṣḥā*, med sin høye prestisje, er den varianten som bestandig ligger til grunn som modell for språkbrukeren.⁴² På samme måte er det ikke slik at egyptisk talemål *mā* benyttes innenfor disse rammene i angitte situasjoner. Brukerne kan også velge å *ikke* følge gitte sosiokulturelle normer. Ved å bruke en uventet språkvariant i en viss situasjon eller kontekst, bidrar vedkommende samtidig til å definere de involverte sosiale forholdene, eller i det minste å etablere et sosialt eller kulturelt standpunkt når det gjelder deres holdninger til den gitte konteksten.⁴³

2.1.2 Språklig konflikt

For bedre å kunne forstå holdningene og motivasjonene bak å skrive på *‘āmmiyya* i et magasin som *’Iḥnā*, er det interessant å se nærmere på hva Yasir Suleiman karakteriserer som en ”språklig konflikt”.⁴⁴ Her spiller et såkalt maktkonsept en sentral rolle. Makten innebærer, i følge Suleiman, både de symbolske og kommunikative funksjonene til et språk. Konflikten blir spesielt fremtredende når denne makten blir ujevnt fordelt. Videre finner slike konflikter ”ikke sted mellom et språk eller språkvarieteter som sådan, men mellom deres brukere”.⁴⁵ Det er språkbrukerne som ”konkurrerer om ressurser og verdier i deres fysiske og kulturelle miljø”.⁴⁶ Når det gjelder forholdet mellom *fuṣḥā* og *‘āmmiyya*, utspiller det seg en språkpolitisk konflikt mellom såkalte modernister (*modernizers*) og språkforsvarere (*language defenders*), hevder Suleiman, som i dette refererer til forfatteren Gibran Khalil Gibran. Gibran mener, i følge Suleiman, at det som kjennetegner modernister, er at de behandler språket som et middel til å oppnå noe annet, mens språkforsvarerne oppfatter språket som et mål i seg selv.⁴⁷ Modernistene fokuserer på innhold der de tradisjonelle

⁴⁰ Rosenbaum, ”Egyptian Arabic”, 282.

⁴¹ Sasson Somekh, *Genre and Language in Modern Arabic Literature*, (Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1991), 18.

⁴² Mejdell, ”lughatunā l-gamīla”, 120.

⁴³ Mejdell, Gunvor, ”Aspects of formal spoken Arabic in Egypt – Lughat Wusta or Lughat al-Muthaqqafīn. A view from the North”, i *Al-Logha* 2, (2000): 9.

⁴⁴ Yasir Suleiman, *A war of words: language and conflict in the Middle East*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2004), 15-17.

⁴⁵ Ibid, 55.

⁴⁶ Ibid, 15.

⁴⁷ Ibid, 45.

språkforsvarerne fokuserer på form. Videre henter modernistene ”sitt vokabular fra språket til vanlige folk i alminnelige hverdagssituasjoner”, i motsetning til språkforsvarerne som henter deres fra ”døde leksikon og ordbøker”.⁴⁸ Modernistene stiller seg generelt positive til endring. Forkjemperne for *tamṣīr al-lughā* (”egyptifisering av språket”) argumenterer for en mer liberal språklig linje og for å minske skillet mellom de to variantene, ”ved å tillate at visse ord og uttrykk fra dagligdags talemål blir brukt skriftlig, samt forenkling av de grammatiske reglene til *al-‘Arabiyya*”.⁴⁹ Språkforsvarerne karakteriserer konflikten ved hjelp av sterk og nær sagt militær retorikk,⁵⁰ der *fuṣḥā* blir, med følelsesladde begreper, beskrevet som i fare og under angrep⁵¹ og der hovedprioriteten er å beskytte *fuṣḥā* mot dialektene på ”den ideologiske slagmarken”,⁵² først og fremst når det gjelder skriftlig dialektbruk.

2.1.3 Teorier om språk og alder

Siden *’Ihnā* i stor grad kan sies å være et ungdomsmagasin, blir språkholdninger hos denne aldersgruppen spesielt interessante. Innen sosiolingvistikken skilles det gjerne mellom såkalt ”ungdomsspråk” (*youth language*) og ”de unges språk” (*the language of the youth*).⁵³ Ungdomsspråk betegner språkbruken hos unge i en viss aldersgruppe, og deres språkbruk erstattes normalt med andre måter å bruke språket på ettersom de blir eldre. Det er dette Sherin Rizq omtaler som ”lughat ash-shabāb” i sin studie om ungdomsspråk i Egypt. Her hevder Rizq blant annet at unge distanserer seg fra såkalte ”høyere språkformer” til fordel for uttrykk og talemåter som forbindes med en mer folkelig sosial klasse, og de bryter dermed med samfunnets sosiale tabuer.⁵⁴ ”De unges språk” er derimot et uttrykk som beskriver måten unge mennesker bruker språket på, uavhengig av om det skiller seg fra eldre menneskers talemåte eller ikke. Dette er i prinsipp unge mennesker som sannsynligvis også kommer til å snakke slik også senere i livet. ”De unges språk” skiller seg, i likhet med ”ungdomsspråk”, fra voksenspråk med hensyn til spesifikke særtrekk, som valg av leksikalske begreper og uttalemåte, også på måter som det *ikke* er sannsynlig vil forandre seg når den yngre generasjonen blir eldre.⁵⁵

⁴⁸ Suleiman, *War of words*, 45.

⁴⁹ Mejdell, ”lughatunā l-gamīla”, 108.

⁵⁰ Suleiman, *War of words*, 53.

⁵¹ Mejdell, ”lughatunā l-gamīla”, 112.

⁵² Suleiman, *War of words*, 87.

⁵³ Jens Normann Jørgensen, ”Vallah, Gurkensalat 4U & Me! Current perspectives in the study of youth language”, i *Vallah, Gurkensalat 4U & Me! Current perspectives in the study of youth language*, red. av Jens Normann Jørgensen (Frankfurt am Main: Peter Lang, 2010), 9.

⁵⁴ Rizq, ”Language of Cairo’s Young University Students”, 302.

⁵⁵ Jørgensen, *Vallah, Gurkensalat 4U & Me*, 9.

Ulike, men sameksisterende generasjoner bruker ikke bare språket forskjellig, men har også andre holdninger til de ulike språkvarietetene.⁵⁶ I lys av dette er kritikk fra den eldre generasjon rettet mot de yngres språkbruk er et kjent fenomen. De unge blir ofte kritisert for dårlig uttale og en likegyldighet når det kommer til ”grammatikk og god smak”.⁵⁷ De unges språk blir ofte oppfattet som dristig, simpelt og tarvelig.⁵⁸ Coulmas hevder at unge på sin side har sine grunner for valg av språkvariant, og inkompetanse er relativt sjelden en av dem. Ungdom kan sies å være kompetente brukere av sitt språk, samtidig som ”de ofte velger sine ord på måter som avviker fra voksen bruk”.⁵⁹ Et av hovedfunksjonene bak dette er i følge Coulmas å tilpasse språket til brukerens egne formål og hensikter,⁶⁰ det er altså snakk om bevisste språklige valg. Ungdomsspråk er ment for å utfordre gjennomprøvde språknormer, normer som de eldre generasjonene ønsker å beholde. Mye er kortvarige trender, men gir likevel uttrykk for kreativitet og innovasjon.⁶¹ Det kan likevel hevdes at den stadig tilbakevennende generasjonskonflikten kommer spesielt godt til syne når det gjelder valg av språklig variant. På en måte er det mulig å karakterisere språkvalgene som alderstypiske, dvs. som ungdomsspråk, men også som generasjonsspesifikke, med andre ord som en del av samtidens pågående språkendringer.⁶²

---

⁵⁶ Florian Coulmas, *Sociolinguistics – The study of speakers choices*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), 64.

⁵⁷ Coulmas, *Sociolinguistics*, 65.

⁵⁸ Rizq, ”Language of Cairo’s Young University Students”, 302.

⁵⁹ Coulmas, *Sociolinguistics*, 58.

⁶⁰ Ibid, 60.

⁶¹ Ibid, 65.

⁶² Jørgensen, *Vallah, Gurkensalat 4U & Me*, 9.

3 'Iḥnā, ṣōt gīl bi-ḥāluḥ

3.1 Bakgrunn

'Iḥnā er et månedlig egyptisk ungdomsmagasin til prisen av fem egyptiske pund (ca. fem kr), en pris som har vært uforandret siden første utgave kom ut i 2005. I følge utgiveren *Core Publications*, publiseres 'Iḥnā "på arabisk sett med øynene til usjenerte, informerte og sosialt bevisste unge egyptere".⁶³ Videre er magasinet kjent for å ta opp kontroversielle tema som berører egyptiske unge, som for eksempel Israelkonflikten, hijabdebatten og hasjproblematikken,⁶⁴ ifølge *Core* selv "på en objektiv, ansvarlig og ærlig måte".⁶⁵ De forsøker også å få frem hver enkelt sak og eventuelle konsekvenser fra ståstedet til unge egyptere. Eksempelvis var 'Iḥnā det første ungdomsbladet som for alvor dokumenterte revolusjonen i Egypt januar 2011.⁶⁶ Hele opplaget på 7000 eksemplarer ble revet bort på tre dager.⁶⁷ Hendelsen førte også til en merkbart økende popularitet for bladet 'Iḥnā, ikke bare blant de unge, men også i befolkningen generelt. Årsaken til dette, mener sjefredaktør (*al-mudīr al-tanfīdhī*) i 'Iḥnā, Karim el-Degwy [Karīm al-Dijwī], er at det ble åpenbart at magasinet legger frem sannheten – en ærlig, analytisk og spørrende journalistikk fra unge mennesker som er en viktig del av den egyptiske befolkning.⁶⁸ I etterkant av revolusjonen ble det samtidig enklere for 'Iḥnā-redaksjonen å drive åpen og ærlig journalistikk – usensurert. El-Degwy forteller om tidligere gjentatte besøk i redaksjonen av representanter for sikkerhetspolitiet (*'amn al-dawla*) under Mubārak-regimet. Han nevner eksempelvis et nummer av 'Iḥnā med bilde av Khālīd Sa'īd på forsiden,⁶⁹ hvorpå undertittelen var slagordet: < كلنا خالد سعيد > "Vi er alle Khālīd Sa'īd." Sa'īd ble angivelig torturert og drept av en politistyrke i Alexandria, og ble etter sin død et symbol for egyptere som ville "se sitt land fritt for brutalitet, tortur og mishandling".⁷⁰ Kort tid etter utgivelsen kom tre representanter for sikkerhetspolitiet på kontoret til el-Degwy med alvorlige trusler. De forbød deretter redaksjonen å trykke noe politisk de neste tre-fire månedene.⁷¹ El-Degwy mener dette understreket behovet for et ærlig og samfunnsaktuelt ungdomsmagasin i Egypt. 'Iḥnā, hevder

⁶³ <http://www.core-publications.net/> [23.06.12]

⁶⁴ Se henholdsvis 'Iḥnā nr. 08:2009 s.34, nr. 07:2009 s.30 og nr. 04:2010 s.20

⁶⁵ <http://www.core-publications.net/> [16.08.12]

⁶⁶ <http://www.horytna.net/Articles/Details.aspx?AID=30177> [13.07.12] - 'Iḥnā 02:2011

⁶⁷ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør 'Iḥnā, 18.09.2012

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ 'Iḥnā 07:2010

⁷⁰ <https://www.facebook.com/elshaheed.co.uk/info> [19.10.12]

⁷¹ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør 'Iḥnā, 18.09.2012

han, har på mange måter ”fylt et tomrom mellom kontrollert statlig media og store private mediekonsern, begge med sine egne agendaer”.⁷² *’Ihnā* ble et magasin av, men ikke bare for, ungdommen. Dette fikk de i 2006 en pris for, prisen for den beste egyptiske ungdomspublikasjon, mindre enn to år etter første nummer ble utgitt.⁷³

3.1.1 Målgruppe

Selve tittelen på magasinet, *’Ihnā, šōt gīl bi-ḥāluḥ*, kan oversettes med ”Vi, stemmen til en hel generasjon”,⁷⁴ og får frem bladets nærhet til den yngre generasjon. I følge sjefredaktør el-Degwy er målgruppen fra 15-35 år, uavhengig av sosial bakgrunn eller økonomisk status. Hovedtyngden av lesere ligger nok i 20-årene, hevder han, selv om redaksjonen mottar tilbakemeldinger fra lesere helt ned til ti og opp mot 60 år.⁷⁵ Når det gjelder sosial bakgrunn, poengterer el-Degwy at *’Ihnā* slett ikke er et overklassemagasin, men heller et magasin hvis målsetning er å nå ut til så mange egyptere som mulig. Forhandlerne og listen over utgivelsessteder, samt cafeer og samlingssteder der magasinet er tilgjengelig,⁷⁶ kan likevel tyde på at magasinet distribueres i hovedsakelig velstående områder. Tar man i tillegg paratekstuelle momenter i betraktning, kan det virke som målgruppen tilhører øvre middelklasse. Reklame og annonser, ofte for dyre smarttelefoner, internettleverandører og kjente merkevarer, samt den ”glossy” førstesiden og ikke minst bildene fra sosietetsspaltene, kan tolkes dithen at majoriteten av magasinets lesere kommer fra en velstående sosioøkonomisk bakgrunn, eller eventuelt søker seg mot disse. Shannon Arvizu hevder i en studie om ungdomsmagasiner og politisk engasjement i Egypt, deriblant *’Ihnā*, at det fremkommer en tydelig link mellom innholdet i slike magasiner og dets lesere, som består av:

*(...) nettverk av unge mennesker som leser engelsk (og ungdomsdialekten på egyptisk arabisk), som går på kafeer som det reklameres for i disse magasinene, som deltar på konferanser og i organisasjoner som det skrives om i magasinene, som kjøper klærne det averteres om i magasinene og/eller deltar på festene det tas bilder av i disse magasinene.*⁷⁷

Det kan dermed se ut til at i hvert fall en god del av *’Ihnās* lesere består av velstående og velutdannede unge egyptere.

---

⁷² Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Oversatt som ”*We, the voice of a whole generation*” av både Karim el-Degwy 06.11.12 og Azza Waked 31.10.12

⁷⁵ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

⁷⁶ *’Ihnā* har i hvert nummer, vanligvis på side 3, en liste over forhandlere, utsalgssteder og cafeer der magasinet er tilgjengelig.

⁷⁷ Shannon Arvizu, ”Creating alternative visions of Arab society: emerging youth publics in Cairo”, i *Media, Culture & Society* 38, nr.3, (2009): 392.

3.1.2 'Iḥnā-redaksjonen, skribenter og bidragsytere

Når det gjelder 'Iḥnā-redaksjonen, består denne hovedsakelig av unge, sosialt engasjerte egyptiske menn og kvinner. Sjefredaktøren selv er bare 28 år, og ingen av de andre fast ansatte redaktørene (*muḥarrirūn*) eller de mange bidragsyterne er over 30 år. Faktisk er tre-fire av de faste skribentene under 20 år.⁷⁸ 'Iḥnās forbindelser utad bærer også stort preg av dette, da magasinet utgiver, redaktører og skribenter er meget aktive på sosiale nettsteder som Twitter, YouTube og Facebook. 'Iḥnā er i følge *Core Publications* det første magasinet i Midtøsten som har fått sitt eget TV-program, 'Iḥnā Show ['iḥnā shō] i 2012. Showet henter sin inspirasjon fra magasinet 'Iḥnās "kritiske og modige tilnærmingsmåte, og retter søkelyset mot aktuelle saker som påvirker unge i dag".⁷⁹ Serien har skapt debatt, og spesielt et videoopptak av en jente som blir verbalt seksuelt trakassert i Kairo vakte oppmerksomhet blant unge sosialt engasjerte egyptere.⁸⁰ 'Iḥnās Facebookside⁸¹ har i underkant av 7000 tilhengere, og veldig mange aktive brukere. Her oppfordres også lesere til å sende inn bidrag til neste utgave av magasinet. 'Iḥnā har også siden høsten 2011 lagt utvalgte artikler og reportasjer fra magasinet fortløpende ut på Internett.⁸² Sidene fra det allerede publiserte magasinet skannes og kopieres da inn på nettsiden. Her kan lesere også kommentere og dele videre, slik at reportasjen eller innlegget spres ytterligere og kan nå enda flere lesere.

Ifølge Karim el-Degwy er 'Iḥnā kanskje det magasinet i Egypt der flest sider per nummer er forbeholdt lesernes innlegg. Hvert nummer har seks-syv sider forbeholdt nye skribenter og deres bidrag i form av reportasjer, kommentarer og leserinnlegg. Innholdsmessig står bidragsyterne fritt til å velge tema, men redaksjonen avgjør for hvert nummer hvilke bidrag som kommer med. Bladet har som regel et hovedoppslag, men ikke nødvendigvis et gjennomgangstema, som kommer tydelig frem på førstesiden.

3.1.3 Språklig profil

Reportasjer og bidrag blir språkvasket (*murāja 'a lughawiyya*) av 'Iḥnās korrekturlesere og bladets egen språkredaktør. 'Iḥnā har valgt å utarbeide en egen ortografi, som følges konsekvent. Det settes av god tid til redigering av innkommende bidrag slik at de skal være i tråd med språknormen. Dette er fordi redaksjonen ønsker å holde en gjennomført språklig

---

⁷⁸ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør 'Iḥnā, 18.09.2012

⁷⁹ <http://www.core-publications.net/>

⁸⁰ http://www.elgtv.com/en/channels/e7na_show/A-5-minute-walk-down-the-street (23.07.2012)

⁸¹ <https://www.facebook.com/E7namag> (16.08.2012)

⁸² <http://www.e7namagazine.blogspot.com> (23.02.2012)

linje. Tanken bak er at ”ordene skal skrives så lik *fuṣḥā* som mulig, og så legges det til elementer som gjør at man vet at man skal uttale det på *‘āmmiyya*”.⁸³ Et sentralt argument er at leseren skal kunne kjenne igjen ordet på *fuṣḥā*, slik at det skal bli lettere å lese. Et eksempel redaktør el-Degwy trekker frem er ordet ”å spise”. ”Vi beholder grunnordet (*core word*) <أكل>, men legger til en <ـ> med et mellomrom”.⁸⁴ Slik hevder han det er enkelt for leseren å kjenne igjen ordet på *fuṣḥā*, samtidig som partiklene i forkant klart angir at det påfølgende ordet skal leses på dialekt. Mellomrom mellom verb og partiklene /bi-/ <ـ>, /ha-/ <ه> og /fa-/ <ف> i sine initiale former følges dermed konsekvent gjennom hele bladet. Andre eksempler fra den vedtatte ortografien, nedfelt i et tre-siders Word-dokument,⁸⁵ er skrivemåten for futurumspartikkelen /ha-/ <ه>, som benyttes konsekvent på tross av mulige alternativer som <ها>, eller variantene <هـ> og <ح> for /ḥa-/.

*’Ihnā*s ortografiske normer har blitt til over tid. Tidligere sjefredaktør, Sundos Shabayek [Sundus Shabāyik], påpeker at *’Ihnā* ofte henter inspirasjon og referanser fra samtidens forfattere, i tillegg til avisartikler skrevet på *‘āmmiyya*. *’Ihnā* ”følger ingen lærebok, vi bare finner opp på en måte, vi lager vår egen ordbok”.⁸⁶ I tvilstilfeller får redaktøren siste ordet når det gjelder endelig stavellesmåte, og avgjør ”hva som går an og ikke går an”.⁸⁷

3.2 *’Ihnā* – en deskriptiv analyse

Innholdet i *’Ihnā* består av alt fra reportasjer, intervjuer og leserinnlegg, til faste spalter som bok-og filmanmeldelser, fem-på-gaten og sosietetsnytt. Mye av dette er skrevet av leserne selv, men også av *’Ihnā*s egne skribenter. Temaene varierer fra alvorlige samfunnsaktuelle spørsmål til lettere humoristiske innslag.

Selve navnet på magasinet, <إحنا، صوت جيل بحاله>, benytter pronomenet /’ihnā/ som er en talemålsvariant av det standardarabiske /naḥnu/. Undertittelen på magasinet er i arabisk skrift bivalent, og kunne tolkes enten som standardarabisk /ṣawt gīl bi-ḥālihi/ eller som egyptisk talemål /ṣōt gīl bi-ḥāluḥ/. (I begge tilfeller er det sannsynlig at den standardarabiske /j/ vil bli realisert som /g/, da dette i dag ikke bare tolereres, men også mer eller mindre regnes som

⁸³ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Intervju, Sundos Shabayek, tidligere sjefredaktør og nåværende skribent i *’Ihna*, 09.10.2012

⁸⁷ Ibid.

den egyptiske standardarabisk-varianten.)⁸⁸ Mye tyder på at det er talemålsvarianten av navnet som er den fremtredende tolkningen. Redaktør el-Degwy trekker spesielt frem ordet ”*bi-ḥāluḥ*” som han mener viser at navnet er på *‘āmmiyya*. ”*Bi-ḥāluḥ*” er et egyptisk idiom og vil dermed ikke tolkes som *fuṣṣḥā*. Redaksjonen uttaler også talemålsvarianten konsekvent, og el-Degwy mener navnet reflekterer den nye generasjonen nettopp ”fordi det er skrevet på *‘āmmiyya*”.⁸⁹ Redaksjonen har tydeligvis fått mange tilbakemeldinger på magasinet navn, og i septemberutgaven 2009 gjør de selv narr av nettopp den eldre generasjons kritikk.⁹⁰

إحنا! إيه إحنا دي؟ ازاي مجلة الهدف منها تنوير الشباب يكون اسمها إحنا؟ يا محترم انتم ب تدمروا اللغة العربية! حاضر يا أونكل.. ه نسميها نحن: صحيفة نحن، صوت جيل بأكمله

’Iḥnā! Hva er det der ’iḥnā? Hvordan kan et magasin der målet er å opplyse ungdommen kalles ’iḥnā? Åh herregud, dere ødelegger det arabiske språket! Ja vel uncle.. Vi skal kalle det Naḥnu: magasinet Naḥnu, ṣawt jīl bi-’akmilih

Denne reportasjen, om enn humoristisk ment, kan sies å gå rett til kjernen av den eldre generasjons kritikk av språkbruken i *’Iḥnā*.

3.2.1 Utvalgte utdrag

Følgende eksempler for å illustrere språkbruken i *’Iḥnā* er basert på faste spalter fra utvalgte nummer. De er organisert i den rekkefølge de naturlig ville kommet i magasinet, men eksemplene er ikke nødvendigvis fra samme nummer.⁹¹

Først ut er lederspaltene < إفتتاحية > (*’iftitāḥiyya*), som ofte skrives på *‘āmmiyya*.

Eksempel 1 (*’Iḥnā* 02:2009 s. 6)

أقول لك أنا ... خلينا تايهين! أصل لو ما توهناش دلوقتى ه ننتوه إمتى؟؟ طب ده أنا فاكرة إنى كنت ب آخذ درس أحياء فى ثانوى مع واحدة عندها ٢٧ سنة ومخلصة تجارة ومتجوزة ومخلقة عيلين، وقال إيه ب تعيد ثانوى علشان اكتشفت إنها نفسها تطلع دكتورة! وكنت أقعد أتفرج عليها وأقول فى سرى “إيه الولية المجنونة دي، بقى كل السنين اللى فاتت دي ولسه ما كانتش عارفة هى عايزة إيه!”

La meg si deg... la oss skeie ut! Jeg mener, hvis vi ikke skeier ut nå, når skal vi gjøre det da? Okei, jeg husker jeg tok biologitimer på videregående med en jente som var 27, ferdig utdannet innen handelsfag, gift og med to barn, og de sa at hun tok videregående på nytt fordi hun fant ut at hun hadde lyst til å bli lege! Jeg pleide å sitte og se på henne og si til meg selv ”hvem er hun gale damen der, etter alle disse årene vet hun enda ikke hva hun vil!”

⁸⁸ Gunvor Mejdell, *Somewhere between order and chaos*, 402.

⁸⁹ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Iḥnā*, 18.09.2012

⁹⁰ *’Iḥnā* 09:2009 s.36

⁹¹ Det var vanskelig å finne riktig stilnivå for oversettelse av de enkelte utdragene, da det ikke er lett å få til den samme mentaleffekten overført til norsk. Dermed ble balansen mellom å være mest mulig tekstnær, men samtidig gi teksten en god flyt på norsk, og ikke minst idiomatisk riktig, en utfordring. Jeg har derfor valgt en litt fri oversettelse for å få frem det muntlige preget i den arabiske originalteksten.

Denne lederen, skrevet av tidligere sjefredaktør Sundus Shabayek, følger i hovedsak egyptisk talemål. Egyptiske talemålstrekk i utdraget er eksempelvis: verbalnektelse /mattawwahnāsh/ < ما توهناش >, markøren for relativsetninger / illī / < اللي >, demonstrativene /di/ < دى > og /da/ < ده >. Andre sentrale dialektmarkører i utdraget er konjunksjonen /‘alashān / < علشان >, partiklene /bi-/ og /ha-/ , spørrepronomenet /‘ēh / < إيه > samt adverbene *nār* /‘imtā / < إمتى > og *nā* / dilwa’ti / < دلوقتي >. Andre leksikalske talemålsformer er ord som *gift* < متجوزة >, *jeg ser på henne* < أتفرج عليها > og flertallsformen av *år* < السنين >. Et annet typisk trekk ved Kairodialekten er at det attributive demonstrativet gjerne kommer etter substantivet,⁹² som i utdraget eksemplifiseres ved <الولية المجنونة دى> (al-walīya al-magnūna di).

Neste faste spalte er som regel en side med småplukk < بوسطة > (būsṭa) der, i tillegg til kryssord og sudoku, den humoristiske spalten /‘īgibshun slāng/ < إيجبشون سنانج > (egyptisk slang[!]) er et fast innslag. Her forklares et ord fra egyptisk ungdomsspråk (*luḡhat al-shabāb*) for leseren, inkludert opprinnelse (*maṣḍarūh*) og bruk (‘istakhdamāt).

Videre følger som regel noen sider med ”sosietetsnytt” ved navn < صفحات الهیصة > (*saḡaḡāt il-hēṣa*). < الهیصة > er et leksikalsk begrep på egyptisk talemål, og kan bety ”action” eller ”der det skjer”. Sidene inneholder hovedsakelig bilder fra ulike fester og tilstelninger for den egyptiske øvre middelklasse.

Eksempel 2 (‘Iḥnā 09:2010 s. 10)

شهد Tamarai NC151 آخر حفلات الساحل الشمالى، والذى أحياءه فادى الصايغ من بيروت [...] واستمتع الحاضرون بالموسيقى الرائعة، وشاهدوا عروض الألعاب النارية في ختام الحفل.

Tamarai NC151 var vitne til den siste festen på Nordkysten, som Fādī al-Šāyigh fra Beirut arrangerte [...] Deltakerne kunne nyte god musikk og de så fyrverkeri på slutten av festen.

Teksten til bildene, er, overraskende nok, på *fuṣḡhā* – med standardspråklige markører som relativpronomen / alladhī / < الذى >, og subjektet < الحاضرون > med nominativsendelsen /-ūna/, som ikke eksisterer på egyptisk talemål, i tillegg til andre standardarabiske leksikalske valg.

Deretter følger vanligvis noen sider med leserinnlegg, < إحنا القراء > (‘iḥnā al-qurrā’). Disse er ofte skrevet på ‘āmmiyya:

⁹² Manfred Woidich, "Cairo Arabic", i *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*, red. av online versjon Lutz Edzard og Rudolf de Jong (Brill Online, 2012), http://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopedia-of-arabic-language-and-linguistics/cairo-arabic-COM_0048 (Oppsøkt 01.10.2012).

Eksempel 3 ('Iḥnā 09:2010 s.16)

انت غريب أوى يا أخى، إيه اللي ه يحصل يعنى لو اديتنى فرصة أقول لك إنك حمار!! أيوا حمار، وحمار أوى كمان. فيه عندك اعتراض؟ تحب أقول لك انت حمار ليه؟

Så merkelig du er min bror, hva vil skje, altså, om jeg kunne si til deg at du er et esel!! Ja, et esel, og et kjempeesel også! Har du noen innvendinger kanskje? Skal jeg fortelle deg hvorfor du er et esel?

Dette leserinnlegget er gjennomført skrevet på 'āmmiyya, med talemålsmarkører som relativspronomen /illī/ <إلى>, spørreordene /ēh/ <إيه> og /lēh/ <ليه>, talemålsvarianten for ja <أيو> og også <كمان>, samt frasen "har du" <فيه عندك>. Skrivemåten for det egyptiske *veldig* <أوى> er interessant. Normalt gjengir 'Iḥnās ortografiske standard dialektord med /ʾ/-refleks av /q/ med <ق> slik som <قادر> for /ʾādir/, men adverbet /ʾawī/ avviker fra dette. Dette er i tråd med Rosenbaums fremstilling av 'āmmiyya-ortografien⁹³.

Hoveddelen av magasinet består av reportasjer og intervjuer, skrevet av faste spaltister eller andre bidragsytere. Svært få reportasjer blir skrevet på rent *fushā*:

Eksempel 4 ('Iḥnā 08:2009 s. 34)

وإذا قمت بعملية بحث بسيطة ستجد معلومات إن دلت على شيء فهو "تركيز" إسرائيل كدولة جديدة (انشأت منذ ٦١ عاما فقط)، في التقدم. ليس فقط من حيث آلات الحرب، ولكن التقدم في جميع المجالات والتنافس مع الدول المتقدمة "كمان"!

Dersom du foretar bare en enkel undersøkelse finner du opplysninger som om de tyder på noe, så er det "fokuseringen" til Israel (som en ny stat etablert for bare 61 år siden), på fremgang. Ikke bare når det gjelder militært utstyr, men fremgang i alle aspekter og konkurranse med i-land "også"!

Samtlige verbal- og nominalnektelser er på *fushā*, som /laysa faqat/ <ليس فقط>. Andre eksempler på standardarabiske kjennetegn er akkusativendelsen i ordet *ār* <اعاما>⁹⁴ og futurumspartikkelen <ستجد> /sa- / i <س>. Samtidig er det eneste talemålsordet skrevet i anførselstegn /kamān/ <"كمان">.

Eksempel 5 ('Iḥnā 02:2009 s.22)

قناة الجزيرة نقلت الواقع المر للسياسة المصرية داخليا وخارجيا، [...] لماذا الحساسية المفرطة والعنصرية الزائدة؟ قطعاً نحن نعلم أننا حضارة ٧ آلاف سنة والكثير من تلك الأقاويل التي أصبحت لا تسمن ولا تغنى من جوع!

Kanalen Al-Jazeera kringkastet den bitre virkeligheten i egyptisk innenriks- og utenrikspolitikk, [...] Hvorfor denne overdrevne sensitiviteten og rasisme? Vi vet da at vi er en 7 tusen år gammel sivilisasjon, og mange av disse ytringene gjør deg ikke tykkere men stopper deg heller ikke i å være sulten [altså irrelevant]

Eksempler på standardarabiske kjennetegn er spørrepronomen /li-mādhā/ <لماذا>, relativ-pronomen /allatī/ <التي> og personlig pronomen /naḥnu/ <نحن>. Hele leksikalske uttrykk på

⁹³ Rosenbaum, "Egyptian Arabic", 286.

⁹⁴ Gustav Meiseles, "Informal Written Arabic", i *Israel Oriental Studies*, nr. 9, (1979): 299.

fuṣḥā < لا تسمن ولا تغنى من جوع! > fremkommer også i utdraget. På den annen side kommer subjektet < قناة الجزيرة > foran verbet < نقلت >, altså SVO, noe som er det vanlige på talemål, mens *fuṣḥā* gjerne foretrekker en VSO rekkefølge.⁹⁵ Likevel kan det hevdes at på moderne standardarabisk, kanskje særlig i trykket media, er det økende aksept for SVO-ordstilling. Videre er interdentalen /ث/ beholdt i ordet < الكثير >. Denne konsonanten eksisterer ikke i følge Rosenbaum på Kairodialekten, og når den uttales som en *t* på 'āmmiyya, ser man en tendens til å skrive den som /ت/.⁹⁶ Dette gjør også 'Iḥnā, så å si konsekvent når det gjelder ordet < كثير / أكثر >.⁹⁷

Eksempel 6 ('Iḥnā 04:2010)

المسجد الأقصى ليس فقط تلك القبة الذهبية (قبة الصخرة)، بل هو كل ما يدور حوله [...]

Moskeen al-'Aqṣā er ikke bare den gyldne kuppelen "Klippemoskeen", men også alt det som skjer rundt den...

Eksempler på standardarabiske trekk er: nominalnektelser /laysa faqat/ < ليس فقط > og demonstrativene /tilka/ < تلك >, samt konstruksjonen "ikke bare...men (også)" /laysa faqat...bal.../ < ليس فقط...بل... >.

Eksempel 7 ('Iḥnā 09:2012 s.58)

إلى دكتور زويل وكل من ينظر إلينا من فوق

اليوم أبعث هذه الرسالة بعد أن أصبحت مقال رأي يعبر عنى فقط، وليس بالضرورة عن رأى المجلة (...) هل تتذكر يا دكتور كيف كنت تسهر الليالى تحلم بأن يناديك الناس بلقب "دكتور"؟ هل تتذكر كيف كانت أسرتك الصغيرة تحلم بأن تحقق هذا الحلم؟

Til Doktor Zuwayl og alle som ser ned på oss fra oven.

I dag skriver jeg dette brevet etter at det har blitt noe som kun uttrykker mitt personlige syn, og ikke nødvendigvis synspunktet til magasinet. (...) Husker du, Doktor, hvordan du pleide å være våken om nettene mens du drømte om at folk ville kalle deg "Doktor"? Husker du hvordan den lille familien din drømte at denne drømmen måtte bli sann?

Til tross for det personlige preget, er språkformen *fuṣḥā*, noe som vises i preposisjonen /ila/ <إلى>, nominalnektelser /wa-laysa/ <وليس> og leksikalske valg som < تتذكر > og <أسرتك>.

Neste reportasje omhandler et alvorlig tema, <فتيات "بكر" للإيجار>, "Jomfruer til leie" - unge jenter som giftes bort til rike eldre menn fra Gulf-statene:

Eksempel 8 ('Iḥnā 04:2010 s.24)

...حوار غير رسمى، لكنه لم يخل من معلومات جديدة... "ممكن أشوفهم واتكلم معاهم" ... طلب شخصى والرد عليه "ممكن بس إذا هم وافقوا"

⁹⁵ Meiseles, "Informal Written Arabic", 304.

⁹⁶ Rosenbaum, "Egyptian Arabic", 289.

⁹⁷ Se f.eks. 'Iḥnā 02:2009 s.20 og 'Iḥnā 08:2009 s.33

...en uoffisiell samtale, men den var ikke tom for ny informasjon... ”kan jeg se dem og snakke med dem”... en personlig forespørsel og svaret var ”ja det er mulig, men bare om de aksepterer det” [...]

I reportasjen benyttes flere bivalente former. Her er eksempelvis verbalnektelsen /lam/ < لم > på *fushā*, men med *‘āmmiyya* som direkte tale og i anførselstegn, eksempelvis preposisjon pluss pronomenssuffiks /ma‘āhum/ < معهم > som reflekterer egyptisk fonologi⁹⁸.

Eksempel 9 (’Iḥnā 02:2009 s.41)

لم نصادف من فترة طويلة أى شىء على شاشة التلفزيون عنده القدرة إنه يدخل المشاهد في نوبة ضحك متواصل وضحك بجد مش تهيبس. [...] إحم... طب ازاى اشتغلت فى نشرت الأخبار؟ [...] طب إيه رأيك فى إحنا؟ أنا من أشد المعجبين بالمجلة. إحنا مجلة شاملة وجريئة ب تتكلم بصوتنا إحنا كشباب وب تطلع الحاجات الى جوانا.

Vi har ikke kommet over på lenge noe på tv-skjermen som klarer å få seeren til å le kontinuerlig, en latter som virkelig ikke er til å spøke med. [...] Ehem... så hvordan begynte du å jobbe i nyhetene? [...] Så hva synes du om ’Iḥnā? Jeg er en av magasinets største fans. ’Iḥnā er et omfattende og modig magasin som snakker med vår stemme som unge og får de tingene som er inne i oss til overflaten.

I utdraget veksler skribenten mellom *fushā* og *‘āmmiyya*. Den innledende setningen er typisk bivalent, bortsett fra den aller første nektelsen med /lam/ < لم > – muligens med en taktisk effekt – og den siste dialektnektelsen /mish/ < مش > etter dialektutropet /bi-gadd/ < بجد >. Hoveddelen av intervjuet, det vil si spørsmål og svar, skrives på *‘āmmiyya*.

Etter hoveddelen med intervjuer og reportasjer følger den faste spalten < ببساطة > (bi-basāṭa) ”i all enkelhet” som kan sies å være en slags ”fem-på-gaten” innslag. Unge mennesker blir på gaten stilt et spørsmål de fritt uttaler seg om.

Eksempel 10 (’Iḥnā 08:2009 s.32)

أنا من الأردن بس عايشة في مصر لأن مجموعى ما سمحليش إبنى أدرس اللي أنا عايزاه في بلدى. أنا كنت بحب الطب بشكل عام وما كنتش عايزة أتنازل وادرس أي حاجة تانية على قد مجموعى، وكويس إبنى ما درستش طب فى الأردن لأنه صعب أوى هناك [...]

Jeg er fra Jordan men bor i Egypt fordi karakterene mine ikke tillot meg å studere det jeg ville i landet mitt. Jeg likte medisin generelt og jeg ville ikke gi det opp og studere noe annet på nivå med karakterene mine. Det er bra at jeg ikke studerte medisin i Jordan fordi det er veldig vanskelig der [...]

Denne spalten er som regel utpreget talemålsorientert. I tillegg til en rekke leksikalske og morfologiske elementer i dette eksempelet kan man trekke frem formen /‘āyzāh/ < عايزاه > som reflekterer egyptisk fonologi med forlenget vokal ved pronomensuffigering⁹⁹. Et annet

⁹⁸ Gunvor Mejdell, *Somewhere between order and chaos*, 354.

⁹⁹ Ibid.

talemålstrekk som reflekteres i ortografien, er lang vokal før *hamz* etterfulgt av /i/, som ofte blir til en /y/ på 'āmmiyya, som her /'āysha/ <عائشة> istedenfor <عائشة> på *fushā*¹⁰⁰.

Mot slutten av bladet følger som regel bok- og vanligvis også filmanmeldelser.

Bokanmeldelsene er nesten uten unntak skrevet på *fushā*, ikke bare omtalen fra forleggeren, men også anmeldelsene som 'Iḥnā -skribentene har skrevet. Her skriver Karim el-Degwy om novellesamlingen "Mus er for hverandre" <الفيضان لبعضيتها>:

Eksempel 11 ('Iḥnā 04:2010 s. 54)

الكتاب يتميز بخفة الظل، ويمكنك أن تقرأه في ساعات قليلة. وبالرغم من كونه كتابا ساخرا إلا أنك ستجد أن الكاتب يبث رسائل في الخفاء في كل قصة

Det som kjennetegner boken er skyggens klarhet, og du kan lese den på få timer. På tross av at det er en satirisk bok vil du finne at forfatteren sender skjulte beskjeder i hver historie.

Her benytter el-Degwy blant annet *fushā*-markører som futurumspartikkelen /sa-/ <س>, samt akkusativendelsene i ordene /kitāban sākhiran/ <كتابا ساخرا>.

Derimot blir filmanmeldelser på sidene *Filmer som vi har sett* <أفلام شغفناها!> normalt skrevet på 'āmmiyya. Her følger et utdrag fra anmeldelsen til filmen <طيران أنت>:

Eksempel 12 ('Iḥnā 08:2009 s. 46)

(...) هو دكتور بيطري يحب الحيوانات أوى لأنها عالم بسيط ومش معقد زي البنى آدمين وبعيدا عن الحيوانات هو شخصية "الخمة" ومالوش في أى حاجة.

(...) Han er en dyrlege som elsker dyr høyt fordi de har en enkel verden og ikke komplisert som hos mennesker. Utenom dyr er hans personlighet "klumsete" og har ikke noe å gjøre med noen ting.

Eksempler på egyptiske talemålstrekk er: nominalnektelse /mish/ <مش>, prefikset /bi-/ <ب يحب> som markør for presens, og flere leksikalske talemålsformer som /'awī/ <أوى> og /zayy/ <زى>. Adverbet /ba'īdan/ <بعيدا> på *fushā* fremstår dermed som litt pussig i denne sammenhengen.

¹⁰⁰ Rosenbaum, "Egyptian Arabic", 293.

For å oppsummere er det mulig å sette valg av språklig variant i sammenheng med sjanger på følgende måte:

Tabell 3.1 Språklig valg ved ulike sjangre

Sjanger	<i>Fuṣḥā</i>	<i>‘Āmmiyya</i>	Blandingsvariant
Leder		x	x
Leserinnelegg		x	
Sosietetsnytt	x		
Reportasje:			x
- Innenriks		x	x
- Utenriks	x		x
- Religion	x		
Intervju		x	
- Ingress			x
- Sitater; direkte tale		x	
Kommentarer (jeg-form)		x	
- Indre monolog		x	
Fem-på-gata		x	
Bokanmeldelser	x		
Filmanmeldelser		x	x

Som eksempel fire og seks antyder er blir tyngre temaer som israelfkonflikten og religion gjerne skrevet på *fuṣḥā*. Dette er i følge sjefredaktør Karim el-Degwy for å unngå å støte leseren. Han hevder at artikler som eksempelvis omhandler religion, som *eksempel 6*, alltid skrives på standardarabisk, fordi ”folk vil føle det som respektløst dersom vi snakket om profeten Muḥammad på *‘āmmiyya*.”¹⁰¹ Videre, dersom det dreier seg om en tragisk hendelse, død eller katastrofe, går redaksjonen som regel for standardarabisk, ”vi ønsker ikke å fornærme eller støte noen.”¹⁰² I *eksempel 7* valgte el-Degwy selv å skrive et innlegg på *fuṣḥā*, rettet mot en høytstående politiker. Grunnen til dette, var i følge ham selv, at ”situasjonen krevde det.” Han var redd han ikke ville bli tatt seriøst, spesielt av eldre lesere, dersom han skrev på *‘āmmiyya*, og han ”måtte bruke *fuṣḥā* for å unngå negative kommentarer av type ”selv artiklene deres er skrevet på dårlig arabisk”.¹⁰³

¹⁰¹ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Meldingsutveksling (Facebook) med Karim el-Degwy, redaktør *’Ihnā*, 06.11.2012

Noe uventet er det kanskje å finne sosietetssidene skrevet på *fuṣḥā*, dersom grad av temaets alvor skulle være avgjørende for valg av språkvariant. Arabisten og antropologen Walter Armbrust mener at språket i noen tilfeller kan bli lagt på et høyere nivå når temaet beveger seg i uklart terreng mellom såkalt høy- og lavkultur.¹⁰⁴ Det kan således forekomme at ikke bare tyngre tema nødvendigvis uttrykkes på *fuṣḥā*. Samtidig, i reportasjen som omhandler menneskehandel av unge jenter (*eksempel 8*) har skribenten valgt en blandingsvariant, og ikke ren *fuṣḥā*. Redaktøren ser med andre ord hvert enkelt bidrag an, men poengterer at det som regel er åpninger for å skrive de fleste tekster på *‘āmmiyya*¹⁰⁵, med overnevnte unntak.

3.3 Motivasjon

Ser man bort i fra enkelte reportasjer, sosietetssider og bokanmeldelser, finnes det tilsynelatende svært få innslag som kan sies å være skrevet på *fuṣḥā*. Språknivået i *’Iḥnā* blir av sjefredaktør Karim el-Degwy beskrevet som ”veldig egyptisk slang”¹⁰⁶ og av tidligere sjefredaktør Sondos Shabayek som ”utpreget egyptisk dialekt”.¹⁰⁷ *’Iḥnā* kan dermed sies i stor grad å bestå av *‘āmmiyya*- eller blandingstekster. Hva er så motivasjonen bak å skrive på en slik måte, hva brukes som argumenter for den utstrakte bruken av egyptisk talemål i et publisert magasin?

3.3.1 Realisme

Et argument som gjentas av både redaksjon og skribenter, er at bruk av *‘āmmiyya* gir teksten en realisme som *fuṣḥā* ikke er i stand til å gi. *’Iḥnā* er i følge sjefredaktør el-Degwy for eksempel svært stolte av sine intervjuer. Han forklarer at ved hjelp av språket får man frem en opplevelse av virkelighet; leseren får oppleve samtalen akkurat slik den foregikk. Dessuten blir ”noen ting bare helt feil å skrive på *fuṣḥā*,” fordi det rett og slett ikke finnes ”noen tilsvarende *fuṣḥā*-ord for det som sies”.¹⁰⁸ Også fast skribent i *’Iḥnā*, Marwa Rakha [Marwa Rakhā], forteller at tonen i teksten straks blir mer direkte ved bruk av *‘āmmiyya*. Selv skriver hun gjerne om samfunnsaktuelle tema som kjønnsdebatt, religion og relasjoner mellom mennesker, men sjelden om politikk. Hun beskriver sin bruk av *‘āmmiyya* som om

---

¹⁰⁴ Armbrust, ”Mass Culture”, 53.

¹⁰⁵ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Iḥnā*, 18.09.2012

¹⁰⁶ Ibid.

¹⁰⁷ Intervju, Sondos Shabayek, tidligere sjefredaktør og nåværende skribent i *’Iḥnā*, 09.10.2012

¹⁰⁸ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Iḥnā*, 18.09.2012

”jeg snakker høyt, som om jeg roper folk i fjeset, men mine lesere elsker åpenheten og nærheten det gir å bruke et språk de selv tenker og snakker på”.¹⁰⁹

3.3.2 Lettlest

Redaktør Karim el-Degwy hevder at en av hovedgrunnene til å skrive *‘āmmiyya* er at det er lettere å lese, fordi man benytter et ordforråd enhver egypter kan relatere seg til.¹¹⁰ Både redaksjonen og flere av magasinet lesere¹¹¹ påpeker dessuten at de i stor grad er blitt vant til å lese *‘āmmiyya*, gjennom internettbruk og SMS-kommunikasjon. Nettopp det at det er lettere å lese og skrive *‘āmmiyya*, er en av årsakene til at de yngre leserne ”aldri klager på språket i *’Ihnā*. Aldri”.¹¹² Det er mulig dette gir seg utslag i et generasjonsskille. For Azza Waked [‘Azza Wākid], professor i arabisk ved det Amerikanske Universitetet i Kairo (AUC), og i sekstiårene, forteller at hun som regel må lese samme setning i et blad som *’Ihnā* flere ganger for å forstå. Hun mener dette har sammenheng med de ulike stavemåtene av typiske *‘āmmiyya* ord, og at ”det er ikke noe skriftsystem på *‘āmmiyya* som man har blitt enige om. Det er problemet”.¹¹³ Frem til en standardisert ortografi foreligger, blir det vanskelig å forholde seg til *‘āmmiyya* skriftlig i særlig stor grad, hevder hun.

3.3.3 ”Målet helliger middelet”

Et argument som er nært knyttet til at magasinet skal være lett å lese, er at tekstene skal kunne nå ut til flest mulig lesere. Flere i redaksjonen understreker det faktum at man skriver fordi man har et poeng å komme med, et budskap som man ønsker skal nå frem til mottakeren. Tanken om at man bare skal ”si det som det er, skriv til folk på deres eget språk”¹¹⁴ står dermed sentral. Karim el-Degwy hevder at man de senere årene har sett en tendens til at egyptere, og arabere generelt, leser mindre. ”Arabere leser ikke! De ser på TV. Derfor må vi inspirere dem, vi må få dem til å ville lese, og det er en vanskelig oppgave”.¹¹⁵ Måten dette kan gjøres på, hevder han, er å henvende seg ”direkte til folket på deres eget språk” og han viser da til *‘āmmiyya*. Han trekker frem politikk som et eksempel: når man bruker ”vanskelige *fushā*-ord,” blir det tungt for leseren å forstå, og ved da å benytte en, i deres øyne, enklere variant av språket, vil man kunne nå frem til flere. Både el-Degwy og

¹⁰⁹ Intervju, Marwa Rakha, fast skribent i *’Ihnā*, 11.09.2012

¹¹⁰ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

¹¹¹ Basert på feltarbeid i Kairo i perioden 2009-2010

¹¹² Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

¹¹³ Intervju, Azza Waked, Professor i arabisk ved det Amerikanske Universitetet i Kairo, 10.09.2012

¹¹⁴ Intervju, Marwa Rakha, fast skribent i *’Ihnā*, 11.09.2012

¹¹⁵ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

Shabayek er ikke i tvil om at det er ”bedre at folk skriver og leser ‘*āmmiyya* enn at de ikke gjør det i det hele tatt”.¹¹⁶ Likevel, selv om språk ifølge denne tankegangen først og fremst er et kommunikasjonsmiddel, er det viktig å ikke undervurdere valget av språklig variant. Språkvarianten er ofte selve kilden til kommunikasjon, på måter som også signaliserer ideologiske ståsteder. Språket blir på denne måten en av de viktigste markørene for gruppeidentitet.¹¹⁷

3.3.4 Manglende kompetanse

Flere i redaksjonen hevder at en årsak til å velge å skrive tekster på ‘*āmmiyya*, er at mange ikke behersker *fuṣḥā* på en tilfredsstillende måte. Mens så å si ”alle egyptere er kompetente brukere av egyptisk ‘*āmmiyya*, kan bare omkring halvparten av den voksne befolkning i landet lese og skrive standardarabisk”.¹¹⁸ Sjefredaktør Karim el-Degwy påpeker også, riktignok etter å ha understreket at han selv behersker *fuṣḥā* flytende, at *fuṣḥā*-kunnskapene blant den oppvoksende generasjon på et generelt grunnlag svikter. Han hevder at for eksempel hos en 25-åring, selv med universitets- eller høyskoleutdannelse, så vil ”hans *fuṣḥā* i de fleste tilfeller være forferdelig”.¹¹⁹ Azza Waked peker også på forfallet i utdannelsessystemet som en av årsakene til at den yngre generasjonen i mange tilfeller velger å uttrykke seg skriftlig på ‘*āmmiyya*. Hun mener det hersker mangel på kompetanse blant lærere, og i kombinasjon med utdaterte læremetoder lider *fuṣḥā* som en konsekvens av dette.¹²⁰ El-Degwy og Shabayek mener også at utdanningsinstitusjoner har et stort ansvar når det gjelder å styrke skrivekompetansen blant befolkningen. Dette argumentasjonsmønsteret er ikke nytt. Rollen som media innehar blir ofte kritisert av både språkråd og myndigheter. Media selv svarer gjerne på denne type kritikk ved å skyldes på lærere som ikke anstrenger seg nok for å oppfordre unge mennesker til å bruke *fuṣḥā*.¹²¹

Likevel kan denne manglende kompetansen også, i hvert fall delvis, skyldes vanskeligheten egyptiske barn møter ved å mestre et skriftlig språk som varierer såpass mye fra deres muntlige variant.¹²² Eller som Shabayek uttrykker det: ”hele språksituasjonen i Egypt gjør

---

¹¹⁶ Intervju, Sondas Shabayek, tidligere sjefredaktør *’Ihnā*, 09.10.2012 og Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

¹¹⁷ Suleiman, *War of Words*, 7.

¹¹⁸ Mark Warschauer, Ghada R. El Said og Ayman Zohry, ”Language Choice Online: Globalization and Identity Online”, i *The Multilingual Internet: Language, Internet and Communication Online*, red. av Brenda Danet og Susan C. Herring (New York: Oxford University Press, 2007), 305.

¹¹⁹ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

¹²⁰ Intervju, Azza Waked, Professor i arabisk ved det Amerikanske Universitetet i Kairo, 10.09.2012

¹²¹ Rizq, ”Language of Cairo’s Young University Students”, 294.

¹²² Warschauer, El Said og Zohry, ”Language Choice Online”, 305.

deg schizofren”.¹²³ Fast skribent Marwa Rakha sier seg enig i dette. Hun har vokst opp i Kairo, der hun fullførte sin skolegang og hvor hun lærte seg *fuṣḥā*. Likevel har hun alltid følt at det ”har vært en mental blokkade mellom meg og språket [*al-lughā al-‘arabiyya*]”.¹²⁴ Hun ville faktisk tidligere i sin karriere som skribent heller skrive artikler på engelsk enn på *fuṣḥā*. Etter hvert følte hun seg imidlertid tvunget til å begynne å skrive på arabisk, da flere av tilbakemeldingene fra lesere kom på arabisk. Valget falt naturlig på språkvarianten hun følte seg tryggest på, hennes eget morsmål – egyptisk talemål. Når hun nå skriver arabisk er det alltid på *‘āmmiyya*, siden ”jeg ikke kan skrive *fuṣḥā*. Jeg kan lese tekster, ja til og med finne språkfeil i *fuṣḥā*-tekster, men jeg er selv ikke i stand til skrive på *fuṣḥā*”.¹²⁵ Også ved private utdanningsinstitusjoner, tilhørende den øvre middelklasse og mange av *‘Ihnās* lesere, ser man også at undervisningen går utover *fuṣḥā* kunnskapene, om enn på en litt annen måte. Som et eksempel nevner Azza Waked AUC, der både undervisning og kommunikasjon blant studentene generelt i all hovedsak foregår på engelsk, noe som i konsekvens går utover deres *fuṣḥā*-kompetanse.¹²⁶

3.3.5 Språk i endring

Noen av *‘Ihnās* skribenter har påpekt at en motivasjon ved valg av språklig variant er tanken om at språk kontinuerlig må endres og tilpasse seg samtiden. Bruk av *‘āmmiyya* skriftlig blir dermed et uttrykk for at det arabiske språk generelt er i naturlig endring. ”Alt forandrer seg, også språket”¹²⁷ understreker tidligere sjefredaktør Sondos Shabayek. Hun mener samtidig at ”sosiale medier har revolusjonert språket”.¹²⁸ Det har blitt lettere og mindre kontroversielt å skrive på *‘āmmiyya*, og den er nå en språkvariant som er mer eller mindre akseptert av den yngre generasjon mener hun. Den såkalte ”trusselen” er ikke lenger i deres øyne *‘āmmiyya*, men den nye trenden, ”*arabizi*,” arabisk skrevet med latinske bokstaver.¹²⁹

Marwa Rakha beskriver seg selv som veldig pro- *‘āmmiyya*, og karakteriserer *fuṣḥā* som ”et gammelt, arkaisk og støvete språk”.¹³⁰ Hun hevder at ”et språk som ikke er i endring, er et dødt språk”¹³¹ og viser til at dersom ikke *fuṣḥā* klarer å tilpasse seg nye skrivemåter, vil folk slutte å bruke det. ”Egyptisk dialekt [*‘āmmiyya maṣriyya*] er det vi snakker, så det gir bare

¹²³ Intervju, Sondos Shabayek, tidligere sjefredaktør og nåværende skribent i *‘Ihnā*, 09.10.2012

¹²⁴ Intervju, Marwa Rakha, fast skribent i *‘Ihnā*, 11.09.2012

¹²⁵ Ibid.

¹²⁶ Intervju, Azza Waked, Professor i arabisk ved det Amerikanske Universitetet i Kairo, 10.09.2012

¹²⁷ Intervju, Sondos Shabayek, tidligere redaktør og nåværende skribent, *‘Ihnā* 09.10.2012

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Intervju, Marwa Rakha, fast skribent *‘Ihnā*, 11.09.2012

¹³¹ Ibid.

mening at vi bruker vårt eget språk til å skrive på.”¹³² Slik argumentasjon er ikke ukjent, og peker nettopp på et skille mellom dem som Suleiman kaller modernister og tradisjonelle språkforsvarere - og deres språkholdninger.

3.4 Språkholdninger

Sjefredaktør Karim el-Degwy påpekte at negativ språklig feedback i stor grad kommer fra eldre egyptere, fra omtrent 40 år og oppover, som mener *’Ihnā* er med på å ”ødelegge språket”.¹³³ Disse, hevder han, ønsker å forsvare *’fuṣḥā*, med begrunnelse i tradisjoner og slikt”.¹³⁴ Likevel mener han at kritikken spesielt kom den første tiden etter lanseringen av *’Ihnā*, og antyder at ”folk er mer vant til det nå”.¹³⁵ Yngre lesere derimot ”klager aldri på språket”.¹³⁶ Kritikkk fra yngre lesere går samtidig sjelden ut på det språklige, men heller på det rent innholdsmessige. Eksempelvis skriver Mohamed Beshir¹³⁷ et kritisk innlegg på bloggen sin om *’Ihnā*, som han mener på ingen måte ”representerer stemmen til en hel generasjon”.¹³⁸ Ikke et ord blir nevnt om bruken av *’āmmiyya*. Tidligere sjefredaktør Sondos Shabayek, har heller aldri hørt unge egyptere snakke negativt om bruken av *’āmmiyya* i *’Ihnā*.¹³⁹ Hun mener, i likhet med modernistene, at det er selvsagt for den yngre generasjon å være mer åpen for bruk av skriftlig *’āmmiyya*; det er en del av en naturlig prosess at språk forandrer seg. Shabayek er også lei av argumenter om at bruk av *’āmmiyya* skriftlig ”ødelegger språket.” Hun mener, i tråd med modernistenes tankegang, at hele poenget med kommunikasjon, både skriftlig og muntlig, er å kommunisere bra og ”ikke bare bruke pene ord”. Hun poengterer at ”det spiller egentlig ingen rolle hvor vakkert språket er, dersom man ikke når ut til folk”.¹⁴⁰

Professor Azza Waked, representativ for den eldre generasjonen, stiller seg undrende til denne tankegangen. Hun hevder at personer med manglende kompetanse på *fuṣḥā*, likevel ikke kan lese, og ”hva er poenget med å skrive på *’āmmiyya* til egyptere som likevel ikke kan lese?”¹⁴¹ Hun mener imidlertid at budskapet bør stå sentralt, men at man må velge en passende språklig variant i forhold til tema. Waked understreker at hun ikke nødvendigvis

¹³² Intervju, Marwa Rakha, fast skribent *’Ihnā*, 11.09.2012

¹³³ Intervju, Karim el-Degwy, sjefredaktør *’Ihnā*, 18.09.2012

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Bloggen er skrevet på arabisk, hovedsakelig egyptisk *’āmmiyya*, men navnet Mohamed Beshir har jeg bare sett på engelsk.

¹³⁸ http://www.gemyhood.com/2007/09/blog-post_22.html (22.05.2012)

¹³⁹ Intervju, Sondos Shabayek, tidligere sjefredaktør og nåværende skribent *’Ihnā* 09.10.2012

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ Intervju, Azza Waked, Professor i arabisk ved det Amerikanske Universitetet i Kairo, 10.09.2012

stiller seg helt negativt til bruk av *‘āmmiyya* skriftlig, men at det er viktig at *‘āmmiyya* ”skrives på en god måte.” Hun mener at ”magasiner som *’Ihnā* bruker språket på en tullete [‘*abīṭa*] måte”,¹⁴² uten at hun kan forklare denne observasjonen nærmere. Waked trekker samtidig frem et generelt forfall i *fuṣḥā*-kompetansen blant befolkningen. Dette mener hun blant annet viste seg tydelig da en dommer i straffesaken mot tidligere president Husnī Mubārak leste opp dommen med alvorlige språkfeil. En så formell og alvorlig domstale, mener hun, bør man kunne forvente blir skrevet og fremført på et korrekt språk – på et korrekt *fuṣḥā*. Waked hevder det er et generelt problem at man i Egypt ikke lenger tar det standardiserte prestisjespråket [*al-lughā al-‘arabiyya*] alvorlig.

Et annet interessant moment, er at Egypts elite, som mange i *’Ihnā*-redaksjonen og hovedmålgruppen kan sies å tilhøre, kanskje ikke har spesielt sterke bånd til *fuṣḥā*. Av årsaker som blant annet skyldes undervisning på fremmedspråk eller utdanning i utlandet, kan det hevdes at prestisjespråket for denne gruppen på mange måter engelsk, og ikke *fuṣḥā*. Tradisjonelt ville man kunne påstå at *fuṣḥā* er nært knyttet til de dominante gruppene i arabiskspråklige samfunn, men i følge Haeri holder ikke dette argumentet i Egypt: ”medlemmer av overklassene er ikke de som kjenner det offisielle språket spesielt bra”.¹⁴³ Det er ikke dermed sagt at overklassene i Egypt fullstendig mangler *fuṣḥā*-kompetanse, men dersom ”kunnskap alltid var likestilt med makt, ville de utdannede (lavere) middelklassene hatt mye mer innflytelse enn de faktisk har, siden deres ferdigheter og kompetanse på det offisielle språket vanligvis er bedre enn de øvre klassenes”.¹⁴⁴ Mange ser sine fremtidsdrømmer forbundet med engelsk språk, på bekostning av *fuṣḥā*, samtidig som *‘āmmiyya* er tilstrekkelig for bruk i dagliglivet.¹⁴⁵ Med andre ord kan det kanskje hevdes at et argument for *’Ihnā*s utstrakte bruk av *‘āmmiyya* skyldes et skifte i prestisjespråk fra *fuṣḥā* til engelsk, og at deres bånd til *fuṣḥā* som en konsekvens ikke blir så sterke. Da blir det desto viktigere å benytte en språklig variant som når frem i målgruppen, nemlig *al-‘āmmiyya al-maṣriyya*.

---

¹⁴² Intervju, Azza Waked, Professor i arabisk ved det Amerikanske Universitetet i Kairo, 10.09.2012

¹⁴³ Nilofaar Haeri, ”The Reproduction of Symbolic Capital: Language, State and Class in Egypt”, i *Current Anthropology* 38, nr. 5 (1997): 799.

¹⁴⁴ Ibid, 804.

¹⁴⁵ Mejdell, ”lughatunā l-gamīla”, 119.

4 'Iḥnā i Jordan – reaksjoner og holdninger

Egypt er kanskje det landet som har lengst tradisjon med og størst aksept for publisering og bruk av 'āmmiyya i skriftlige verker,¹⁴⁶ noe som blant annet illustreres gjennom magasinet 'Iḥnā. Lite har hittil blitt skrevet om språkholdningene når det gjelder skriftlig 'āmmiyya i Jordan. Kan det også her være mulig å se tendenser til økende aksept for bruk av 'āmmiyya, kanskje spesielt blant den yngre generasjon?

Det finnes svært få publikasjoner skrevet på eller med innslag av 'āmmiyya i Jordan. Avisen *al-Dustūr* trykker jevnlig en humoristisk spalte, < تنفيس > ”pusterom”, som ofte skrives på en blandingsvariant av jordansk talemål og *fushā*.¹⁴⁷ Det finnes også en nettside, *7iber.com*, som til en viss grad åpner for bruk av 'āmmiyya. Dette må sies å være en seriøs nettside som publiserer artikler og reportasjer ”som et magasin online”.¹⁴⁸ Lesere bidrar med reportasjer og artikler som språkvaskes av *7iber*-redaksjonen før de publiseres på nett. Bidragsyterne er unge jordanere, som skriver om hva som måtte engasjere dem, uansett valg av språkvariant. Lesere oppfordres til å sin mening < شو قولك > med slagord som ”alle har sin historie, hva er din?” < كل واحد عنده قصه، شو قصتك > på jordansk talemål.¹⁴⁹ Et magasin, som så vidt har begynt å eksperimentere med bruk av 'āmmiyya i Jordan, er ungdomsbladet *Majallitnā*.

4.1 *Majallitnā* – 'Iḥnās motstykke i Jordan

Majallitnā ble utgitt for første gang i mars 2007, og er et jordansk ungdomsmagasin publisert på arabisk. Målgruppen er unge jordanere mellom 15-25 år, og bladet tar i likhet med 'Iḥnā opp aktuelle saker og hendelser som er relevante for jordansk ungdom. Intervjuer med kjente skuespillere eller andre fremtredende personligheter, reportasjer av og for unge, samt tips og råd om blant annet utdanning er faste innslag i magasinet. *Majallitnā* fremstår riktignok som noe mindre glossy enn 'Iḥnā, men har med fokus på innhold, rettskriving (*tadqīq*) og bidrag fra lesere blitt stadig mer populær blant unge jordanere. Redaksjonen ønsker å gi unge jordanere en plattform å uttrykke seg på i tillegg til å rette søkelyset mot aktuelle tema som berører jordansk ungdom, ”på et enkelt språk med en profesjonell layout”.¹⁵⁰ Magasinet

¹⁴⁶ Davies, ”Dialect Literature” i *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*.

¹⁴⁷ Skribentene يوسف غيشان og كامل نصيرات utmerker seg begge som brukere av en del jordansk talemål i humoristiske avisspalter. Dette faller imidlertid utenfor denne oppgavens rammer å analysere disse nærmere.

¹⁴⁸ Intervju, Lina Ejeilat, redaktør *7iber*, 13.08.2012

¹⁴⁹ www.7iber.com

¹⁵⁰ Intervju, Ghaida Hammodh, sjefredaktør *Majallitnā*, 04.09.12

koster 1,5 jordanske dinarer (ca. 13 kroner), men distribueres også gratis på flere universiteter, ungdomssentre og cafeer. Sjefredaktør (*mudīr al-tahrīr*) i *Majallitnā*, Ghaida Hammodeh [Ghaydā' Hammūda], understreker at dette er et magasin ”for alle jordanske unge, ikke bare de som bor i Amman. Vi ønsker å nå ut til all ungdom, uansett bakgrunn og bosted”.¹⁵¹ *Majallitnā* ligger også gratis tilgjengelig på internett i sin helhet.¹⁵²

Magasinets slagord¹⁵³ har siden begynnelsen vært ”fra ungdommen til ungdommen” <الشباب، منهم ولهم>, noe som også reflekteres i gjennomsnittsalderen på skribentene; både de faste skribentene og andre bidragsytere er mellom 16 og 25 år. Dette er et magasin som skal skrives av ungdom til ungdom, og redaksjonen gir opplæring til skribentene slik at de skal få ”ordentlig journalisterfaring, gjennom skrivekurs og seminarer”.¹⁵⁴ Skribentene får av den grunn også betalt for bidrag.

4.1.1 Språklig profil

Sjefredaktør Ghaida Hammodeh beskriver språket i *Majallitnā* først og fremst som *fuṣḥā*, men med noen få elementer av *‘āmmiyya*. *Majallitnā* har så smått begynt å eksperimentere med å skrive på en variant av jordansk talemål. Foreløpig er det tilsynelatende kun snakk om navn på enkelte faste spalter, samt enkelte ord og setninger i intervjuer med direkte tale. Bruk av *‘āmmiyya* utover dette ”er ikke en del av magasinets policy”.¹⁵⁵ Med unntak av navn på faste spalter, skrives ord på *‘āmmiyya* konsekvent i anførselstegn.

Tittelen <مجلتنا> (”Magasinet vårt”) i seg selv er språklig bivalent, og kan realiseres både som standardarabisk /majallatunā/ og på jordansk talemål¹⁵⁶ som /majallitnā/. Den nåværende sjefredaktøren tror imidlertid ikke redaksjonen og utgiveren tok dette i betraktning da magasinet ble opprettet, ”språket var ikke en faktor på den tiden”. Videre stiller hun seg kritisk til ”ideen om å bruke *‘āmmiyya* som om det skulle være *fuṣḥā*, for det er ikke *fuṣḥā*”.¹⁵⁷ Hammodeh innrømmer likevel at magasinet i stor grad er kjent som *Majallitnā* med uttale av endelsen /-it/ blant både lesere og skribenter. Eksempelvis kalles magasinets

¹⁵¹ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallitnā*, 04.09.12

¹⁵² <http://www.alfaridah.com.jo/view-majaletna-digitally>

¹⁵³ *Majallitnā* 04:2012 s.14

¹⁵⁴ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallitnā*, 04.09.12

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Det finnes flere talemålsvarianter i Jordan, men hovedstadsdialekten ”urban palestinian dialect” blir hevdet å være den mest prestisjefylte, ref. Enam al-Wer, ”Jordanian Arabic (Amman)” i *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*

¹⁵⁷ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallitnā*, 04.09.12

egen Facebookside, som nylig rundet 7000 tilhengere, "Majalitna" med latinske bokstaver som også antyder en mulig hovedtolkning blant målgruppen.

Redaksjonen har valgt å navngi enkelte faste spalter på 'āmmiyya. De første fem-seks sidene av hver utgave, kalles eksempelvis < شو في ما في > "alt og ingenting". Disse inneholder leserinnlegg og korte reportasjer fra det jordanske samfunn, men selve tekstene er i all hovedsak skrevet på *fushā*. En annen fast spalte kalles < عالمكشوف > "usensurert" og tar for seg samfunnsaktuelle tema. *Majallitnā*-redaksjonen virker imidlertid ikke helt konsekvente når det gjelder ortografien på 'āmmiyya. Eksempelvis blir den faste spalten < عالسريع > "kort og godt" skrevet henholdsvis < عالسريع¹⁵⁸ > , og < عالسريع¹⁵⁹ > i to ulike utgaver.

4.1.2 Utvalgte utdrag

Et intervju med skuespilleren Bashīr Murīsh der han forteller om en traumatisk hendelse som ung gutt der faren ble skutt og drept og han selv ble skuddskadet, begynner slik;

Eksempel 1 (Majallitnā 03:2012 s. 19)

"دخلت الرصاصة من هون، وطلعت من هون"

[...] "أذكر الألم والدم، ولكنني لا أذكر شيئاً بعدها... فقط بياض."

Kulen gikk inn gjennom her, og ut her

[...] Jeg husker smerten og blodet, men jeg husker ingenting etterpå... bare hvitt

Første setning tolkes og leses som 'āmmiyya av jordanske lesere¹⁶⁰, selv om setningen er språklig bivalent med unntak av stedsadverbet *her* /hōn/ < هون > på jordansk talemål. I resten av teksten er språket *fushā*, selv i direkte tale. Eksempler på standardarabiske trekk er verbalnektelsen /la 'adhdur/ < لا أذكر > samt akkusativendelsen på ordet /shay'an/ < شيئاً >. I tillegg benyttes leksikalske valg som verbet /'adhdur/ < أذكر >. Det mest naturlige for en jordaner ville til sammenlikning være å si *jeg husker ingenting* < لا أذكر شيئاً > /lā 'adhdur shay'an/ på jordansk dialekt som /mā batzakkar 'ishi'/.

I en artikkel om to unge gutter som har startet sin egen fruktbutikk, finnes også veksling til jordansk talemål i direkte tale, også her i anførselstegn:

¹⁵⁸ *Majallitnā* 04:2012 s.12

¹⁵⁹ *Majallitnā* 07:2012 s.14

¹⁶⁰ På forespørsel valgte samtlige jordanere ved Universitetet i Jordan som ble spurt å lese setningen høyt på følgende måte: /dakhlat ar-raṣāṣa min hōn, wi-tal'at min hōn/, basert på samtaler med tilfeldige studenter ved Universitetet, 09.07.12, 23.08.12, 24.08.12 og 04.09.12

Eksempel 2 (*Majallitnā* 09:2011 s.9)

...إلا أنه كان هناك دائما من يحاول تنيهم عن الفكرة بقوله "شو بدك تبيع بطيخ؟!"

...men det var alltid noen som prøvde å hindre ideen deres som sa "hva er det du vil med å selge vannmelon?!"

Her blir spørrepartikkelen /shō/ < شو > som dialektmarkør etterfulgt av formen /bidd/ < بدك > pluss pronomensuffiks, som er et typisk jordansk leksikalsk talemålselement som tilsvarer det standardarabiske /turīd/.¹⁶¹

Første gang redaksjonen i *Majallitnā* valgte å publisere ord på 'āmmiyya på selve forsiden, var juniutgaven 2012 i forbindelse med et intervju med skuespillerinnen Tīmā al-Shumālī og hennes tv-serie "Female", der hun sier:

Eksempel 3 (*Majallitnā* 06:2012)

نصحوني أن أترك عملي و"أروح أتجوز"

De anbefalte meg å slutte i jobben min og "gå å gifte meg"

I tillegg til den leksikalske talemålsvarianten for ordet å gifte seg, < أتجوز >, brukes samtidig hjelpeverbet < أروح > i en typisk talemålskonstruksjon¹⁶². Også i dette eksempelet er ordene på 'āmmiyya tydelig skilt fra den resterende teksten på *fushā* ved hjelp av anførselstegn.

4.2 Motivasjon

Sammenliknet med 'Ihnā er det tilsynelatende ikke stort som blir skrevet på 'āmmiyya i *Majallitnā*. Det er ikke til å komme bort i fra at redaksjonen, muligens bevisst, har valgt å benytte seg av enkelte ord og uttrykk på 'āmmiyya. Hva er så den bakenforliggende motivasjonen til dette?

4.2.1 Realisme

Av de vanligste og mest eksplisitte motivasjonene for å skrive 'āmmiyya nevnes realisme.¹⁶³

Det er også dette sjefredaktør Ghaida Hammodeh påpeker når hun forsvarer bruk av

¹⁶¹ Saleh M. Suleiman, *Jordanian Arabic Between Diglossia and Bilingualism: Linguistic Analysis*, (Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1985), 43.

¹⁶² Enam al-Wer, "Jordanian Arabic (Amman)", i *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*, red. av online versjon Lutz Edzard og Rudolf de Jong (Brill Online, 2012), http://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopedia-of-arabic-language-and-linguistics/jordanian-arabic-amman-COM_vol2_0065 (Oppsøkt 23.09.2012).

¹⁶³ Gunvor Mejdell, "The Use of Colloquial in Modern Egyptian Literature – a Survey", i *Current Issues in the Analysis of Semitic Grammar and Lexicon II*, red. av Lutz Edzard og Jan Retsö, 195-213 (Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2006), 204.

‘*āmmiyya* skriftlig i *Majallitnā*. Hun understreker at når skribentene velger å benytte ”noen som helst form for ‘*āmmiyya*, er dette for å skape en realisme”.¹⁶⁴ Hun poengterer at bruk av ‘*āmmiyya* i visse tilfeller vil være mer ærlig overfor leseren enn å benytte *fuṣḥā*. Hammodeh forklarer dette med at leseren vil uansett vite at visse fraser og sitater aldri ville bli uttalt på *fuṣḥā*, og ved da å benytte en talemålsvariant vil teksten virke mer realistisk og ærlig. Det er eksempelvis interessant at første setning i *eksempel 1* er skrevet på ‘*āmmiyya*, mens resten av teksten er skrevet på *fuṣḥā*. Hammodeh forklarer dette med at forfatteren først og fremst ønsker å fange oppmerksomheten til leseren, og i dette tilfellet gjøre teksten mer troverdig da ”alle vet at han [Bashīr Murīsh] uansett ikke ville fortalt dette på *fuṣḥā*”.¹⁶⁵

4.2.2 Appellere til ungdommen

Hammodeh hevder at det er nødvendig med litt bruk av jordansk talemål ”for å appellere til ungdommen”.¹⁶⁶ Dette var en del av en fornyelsesstrategi da Hammodeh tok over som sjefredaktør i 2010. Hun tillater dermed bruk av ‘*āmmiyya* i magasinet ”som en ren nødvendighet”, men påpeker at ungdommen og skribentene læres opp til å skrive korrekt *fuṣḥā* – det er en del av deres opplæring. ”De skal lære å bli ordentlige journalister og må dermed forholde seg til samtidens normer og regler – ikke minst når det gjelder språket”.¹⁶⁷

4.3 Reaksjoner på ‘*Iḥnā* i Jordan

For best å kunne danne et inntrykk av språkholdninger i Jordan når det gjelder skriftlig ‘*āmmiyya*, presenterte jeg ulike eksemplarer av ‘*Iḥnā* for et utvalg redaktører, skribenter og språkforskere. Samtlige ble spurt om hva de synes om ‘*Iḥnā*, spesielt med tanke på språkbruken, og om de kunne tenke seg at noe liknende var mulig i Jordan.

4.3.1 Lesbarhet

Redaktør for nettsiden *7iber.com*, Lina Ejeilat [Līnā ‘Ajīlāt], synes ‘*Iḥnā* er fint og lett å lese. Siden hun er godt kjent med egyptiske filmer og musikk, har hun ingen problemer med forståelsen. Professor i arabisk lingvistikk ved Universitetet i Jordan Jafar al-Ababneh [Ja‘far al-‘Abābna] bruker også dette som argument når han forklarer at ‘*Iḥnā* virker lettlest. Dette er

---

¹⁶⁴ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallitnā*, 04.09.2012

¹⁶⁵ Ibid.

¹⁶⁶ Ibid.

¹⁶⁷ Ibid.

noe ”som fungerer fordi den egyptiske dialekten er kjent over hele den arabiske verden”.¹⁶⁸ Ikke alle ser riktignok ut til å dele dette synet. Direktør ved Latin American Cultural Center, Dima Ajeilat [Dīmā ‘Ajīlāt], underviser jordansk talemål for fremmedspråklige i Amman, og benytter daglig skriftlig ‘*āmmiyya* i kommunikasjon med studentene. Likevel mener hun at ‘*āmmiyya* i sin skriftlige form er vanskelig å forstå, spesielt for de som er vant til å lese og skrive *fuṣḥā*. Hun refererer spesielt til ‘*Iḥnās* artikkelserie < ببساطة >: etter å ha lest en setning høyt,¹⁶⁹ påpeker hun hvor sakte og rart hun leser. Hun sier at hun egentlig ikke forstår teksten, eller at hun forstår, men må tenke over mange ord. Dette gjør at hun mister fokus. Ajeilat mener det er viktig å understreke at det ikke bare er fordi det er på egyptisk talemål, men hun mener det ville være like vanskelig å lese jordansk talemål.¹⁷⁰ Professor al-Ababneh, gjør samtidig oppmerksom på at en god del av tekstene i ‘*Iḥnā* er bivalente ”og kan leses på to måter, men at dette virkelig er utpreget dialekt”.¹⁷¹ Al-Ababneh blir derfor oppriktig glad når han finner en akkusativsendelse < إحنأ تبدأ ملفأ خاصأ عن... > på forsiden av nummer 4:2010!

Sahar Aloul [Sahar al-‘Ālūl], ansvarlig redaktør (*al-mudīr al-mas’ūl*) i < أنت > (‘*Anti*), et glossy jordansk livsstils-magasin rettet mot kvinner, karakteriserer ‘*Iḥnā* som en ”stor blogg”¹⁷² og at det ”er som om noen snakker til meg,” slik at hun må ”justere hjernen” for å kunne lese. Hun hevder at det er uvant og rart å lese, men tror det kan være et spørsmål om generasjonsskilte i dette, og at yngre jordanere allerede er mer vant til å lese og skrive på ‘*āmmiyya*. Aloul mener samtidig at det i dag, selv i Jordan, er lettere å finne skribenter som skriver på ‘*āmmiyya*, og desto vanskeligere å finne gode skribenter som behersker *fuṣḥā*.¹⁷³

4.3.2 Humoristisk

Underredaktør og skribent Mariam Abu Adas [Maryam ‘Abu ‘Adas] ved *7iber.com* synes den utstrakte bruken av ‘*āmmiyya* i ‘*Iḥnā* er morsom. Hun har selv aldri sett noe liknende magasin, og synes det er gøy at noen tør å publisere et magasin på det hun karakteriserer som ”folks eget språk”.¹⁷⁴ Blant studenter ved Universitetet i Jordan,¹⁷⁵ er det også mange som påpeker at de synes ‘*Iḥnā* er morsomt, og ler eller trekker på smilebåndene selv om artikkelen de leser i utgangspunktet er alvorlig. Dette forklares med at det er skrevet på egyptisk dialekt,

¹⁶⁸ Intervju, Jafar Al-Ababneh, Professor i arabisk lingvistikk ved Universitetet i Jordan, 26.08.2012

¹⁶⁹ Se Kapittel 3: *Eksempel 11* (‘*Iḥnā* 08:2009 s.32)

¹⁷⁰ Intervju, Dima Ajeilat, Direktør Latin American Cultural Center, 15.08.2012

¹⁷¹ Intervju, Jafar Al-Ababneh, Professor i arabisk lingvistikk ved Universitetet i Jordan, 26.08.2012

¹⁷² Intervju, Sahar Aloul, ansvarlig redaktør ‘*Anti*, 05.09.2012

¹⁷³ Ibid.

¹⁷⁴ Intervju, Mariam Abu Adas underredaktør og skribent *7iber*, 13.08.2012

¹⁷⁵ Basert på samtaler med tilfeldige studenter ved Universitetet, 09.07.12, 23.08.12, 24.08.12 og 04.09.12

noe de synes er spesielt underholdende, med bakgrunn i flerfoldige humoristiske egyptiske TV-serier og filmer. Det er dermed ikke nødvendigvis det at de er skrevet på *‘āmmiyya* som gjør det morsomt, men tilsynelatende selve den egyptiske talemålsvarianten.

4.3.3 Ødeleggende og en trussel mot det arabiske språk

Direktør ved *Jordanian Publishers Union* (*ittihād an-nāshirīn al-‘urduniyyīn*), Ashraf al-Maarif [‘Āshraf al-Ma‘ārīf] er ikke imponert over språkbruken i *‘Ihnā*. Etter først å ha forsikret seg gjentatte ganger om at bladet er publisert og trykket i Kairo, og ikke er ”noe tyrkisk tull”,¹⁷⁶ lar ikke de negative karakteristikken seg vente på. Et magasin som *‘Ihnā*, mener han, ”gjør språket svakt og billig, og det skader det arabiske språket [*al-lughā al-‘arabiyya*]”.

Ghaida Hammodeh mener også at utstrakt bruk av *‘āmmiyya* kan føre til at den store litterære kulturarven på arabisk står i fare for å bli glemt, fordi dersom folk ikke lenger behersker *fuṣḥā* kan de heller ikke lese viktige historiske verker. Hun mener samtidig at *fuṣḥā* er det eneste språket alle arabere kan forstå på tvers av arabiske landegrenser, og hvis man tar bort dette elementet, tar man også bort en samlende faktor som er sentral for kommunikasjon mellom folk i hele den arabiske verden.¹⁷⁷

For å ”bevare korrektheten til det arabiske språk” ble ”The Jordan Academy of Arabic” (*majma‘ al-lughā al-‘arabiyya al-‘urdunī*) etablert i Amman i 1976. Tett knyttet til Utdanningsdepartementet, jobber de for å bevare ”det arabiske språk” og løse samtidens språkproblemer. Derfor kommer det kanskje ikke som en overraskelse at direktør for redigeringsseksjonen ved akademiet, Nader Rizq [Nādir Rizq], er skeptisk til bruk av *‘āmmiyya* skriftlig, spesielt slik som det fremkommer i *‘Ihnā*. Han forteller at slik bruk av *‘āmmiyya* ”utgjør en stor trussel mot det ordentlige arabiske språk [*al-lughā al-‘arabiyya al-fuṣḥā*]”.¹⁷⁸ Professor al-Ababneh mener også at respekten for *fuṣḥā* har falt blant et visst segment av befolkningen, på grunn av det engelske språks innflytelse. Denne tendensen har også blitt poengtert av Gunvor Mejdell, som i sin studie om prestisjespråk i Egypt har funnet

¹⁷⁶ Intervju, Ashraf al-Maarif, Direktør ved Jordanian Publisher Union, 04.09.12

¹⁷⁷ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallimā*, 23.10.12

¹⁷⁸ Intervju Nader Rizq, Direktør av redigeringsseksjonen ved Arabic Academy, 23.08.12

flere eksempler på at den store innflytelsen fra fremmedspråk oppfattes som truende for *fuṣḥā* og ”leder til at *al-‘Arabiyya* mister interesse og prestisje i samfunnet”.¹⁷⁹

4.3.4 Uttrykk for manglende kompetanse

Hovedårsaken til det Nadir Rizq karakteriserer som ”trenden *‘Iḥnā*” og hva det uttrykker, har sammenheng med utdanningssystemene i den arabiske verden. Selv på *fuṣḥā* sliter mange med grammatikken og gjør mange feil. Han hevder den eldre generasjonen fremdeles behersker teknikken å skrive på *fuṣḥā*, fordi de ble lært opp grundigere på skolen. Den nye generasjonen, som han mener blant andre *‘Iḥnā*-redaksjonen representerer, ”ønsker at alt skal skje så raskt; *fuṣḥā* er ikke raskt nok for dem, da det tar tid å beherske språket godt”.¹⁸⁰ Rizq mener videre at media i dette henseende har et viktig ansvar, og løsningen er *ikke* å publisere magasiner som *‘Iḥnā*. ”Dette er ikke noe vi oppfordrer til. Jeg ønsker ikke å se *‘āmmiyya* som dette”.¹⁸¹ Mariam Abu Adas uttrykker også bekymring dersom ”folks arabisk har blitt så svak” som språket i *‘Iḥnā* etter hennes oppfatning faktisk gir uttrykk for.

4.3.5 Ungdomstrend

Direktør Ashraf al-Maarif karakteriserer *‘Iḥnā* som ”et påfunn fra den yngre generasjon, de som skriver som de snakker og ødelegger språket”.¹⁸² Professor i arabisk lingvistik og grammatologi ved Universitetet i Jordan, Nehad al-Mousa [Nihād al-Mūsā], mener det er forståelig at et magasin som *‘Iḥnā*, skrevet på *‘āmmiyya*, kan virke tiltrekkende på yngre lesere. Likevel hevder han det sannsynligvis bare er snakk om en trend blant de unge, som har eskalert gjennom bruk av internett og sosiale medier.¹⁸³ Flere studenter ved Universitetet i Jordan gjør også oppmerksom på at de sannsynligvis selv ville valgt å skrive *‘āmmiyya*, i noen tilfeller også engelsk dersom de behersker det, ved meningsutvekslinger på Facebook, egne blogger og tekstmeldinger til hverandre, og ikke *fuṣḥā*. Men å skrive *‘āmmiyya* i så stor grad som i *‘Iḥnā*, som i tillegg er et publisert magasin, synes de er merkelig. Amal ”synes det er rart at de har en slik type magasin i Egypt”.¹⁸⁴ Få av dem jeg snakket med har imidlertid innvendinger mot å publisere på *‘āmmiyya*, og en sier at ”vi skulle hatt noe slikt her i Jordan! Fantastisk!”¹⁸⁵

¹⁷⁹ Mejdell, ”lughatunā l-gamīla”, 114.

¹⁸⁰ Intervju, Nader Rizq, Direktør av redigeringsseksjonen ved Arabic Academy, 23.08.2012

¹⁸¹ Ibid.

¹⁸² Intervju, Ashraf al-Maarif, Direktør ved Jordanian Publisher Union, 04.09.2012

¹⁸³ Intervju, Nehad al-Mousa, Professor i arabisk lingvistik og grammatologi ved Universitetet i Jordan, 28.08.2012

¹⁸⁴ Basert på samtaler med tilfeldige studenter ved Universitetet, 09.07.12, 23.08.12, 24.08.12 og 04.09.12

¹⁸⁵ Samtale med kvinne (28), arabisklærer ved Latin American Center i Amman, 15.08.2012

4.3.6 Egyptfenomen

Det synes å være en vanlig oppfatning at skriftlig *‘āmmiyya* er et egyptisk fenomen, og at det ville være vanskelig å få til noe liknende i Jordan. Professor Jafar al-Ababneh hevder at det bare er i Egypt de skriver på talemål, og hovedgrunnen til dette er at de ikke mestrer moderne standardarabisk. Personer som velger å skrive *‘āmmiyya*, ønsker å uttrykke seg slik de vil uavhengig av etablerte språknormer, de ”ønsker å ta den lette veien”.¹⁸⁶

Lina Ejeilat er heller ikke overbevist om at et liknende magasin kunne blitt publisert i Jordan – ikke enda. Hun hevder at den jordanske dialekten, i motsetning til egyptisk, er veldig nær *fuṣḥā* i utgangspunktet, og ”hvis man skriver på *‘āmmiyya* vil det fremdeles se ganske likt ut som *fuṣḥā*”.¹⁸⁷ Bruk av *‘āmmiyya* blir dermed på mange måter overflødig. Dersom man velger å skrive jordansk *‘āmmiyya* vil man med andre ord ende opp med en tekst som i følge Ejeilat er veldig lik standardarabisk. Mariam Abu Adas mener også at et magasin som *’Ihnā* er mulig i Egypt, men ikke i Jordan fordi ”egyptere i motsetning til jordanere ikke identifiserer seg som arabere, men som egyptere, og de er stolte av sin egyptiske dialekt”.¹⁸⁸ I tillegg mener hun at siden det er 80 millioner egyptere og mange av dem er uten utdanning ”må man bruke folkets språk.” I Jordan finnes det i motsetning bare seks millioner innbyggere og man har en høyere utdannelsesrate, dermed trenger man ”ikke å bruke *‘āmmiyya* på samme måte i Jordan”.¹⁸⁹

Ashraf al-Maarif mener at *’Ihnās* måte å skrive på ”uten noen form for grammatikk,” ikke ville slått igjennom i Jordan ”og ingen ville være villige til å publisere et slikt magasin”.¹⁹⁰ Årsaken, hevder han, er at det jordanske folk ville nektet å ha med slike publikasjoner å gjøre. Han kan på vegne av *Jordanian Publishers Union* forsikre om at et magasin som *’Ihnā* ”aldri vil bli publisert i Jordan. Ikke i det hele tatt. Dette er ikke noe vi foretrekker. Det er som en spøk!”¹⁹¹ Professor al-Ababneh føler seg også trygg på at et jordansk *’Ihnā* ikke ville blitt noen suksess i Jordan. ”Folk vil mislike det, fordi *fuṣḥā* har religiøse konnotasjoner som fremdeles er veldig sterke her”.¹⁹² Han begrunner dette med at selv reklamer og annonser skrevet på *‘āmmiyya* blir kritisert av jordanere.

¹⁸⁶ Intervju, Jafar Al-Ababneh Professor i arabisk lingvistikk ved Universitetet i Jordan 26.08.2012

¹⁸⁷ Intervju, Lina Ejeilat, redaktør *7iber.com*, 13.08.2012

¹⁸⁸ Intervju, Mariam Abu Adas, underredaktør og skribent *7iber.com*, 13.08.2012

¹⁸⁹ Ibid.

¹⁹⁰ Intervju, Ashraf al-Maarif, Direktør ved *Jordanian Publisher Union*, 04.09.12

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Intervju, Jafar Al-Ababneh, Professor i arabisk lingvistikk ved Universitetet i Jordan, 26.08.2012

4.3.7 Jordan vil følge Egypt

Sahar Aloul synes problemstillingen om *'Ihnā* ville vært mulig i Jordan, er svært interessant. Hun ville selv åpnet for eventuelt en spalte eller artikkel skrevet på *'āmmiyya* – dersom leserne ønsket dette. Da ville det eventuelt være økonomiske årsaker som ligger til grunn. Personlig, sier hun, er hun i mot *'āmmiyya* i skriftlig form, men redaksjonen forsøker likevel å tilpasse seg til leseren ved å benytte en mer moderne form for *fushā*, et ”lettere og mer lifestylisch språk”.¹⁹³ De vil unngå å bruke ord som leseren kan oppfatte som gamle og utdaterte, men altså ikke gå så langt som til å bruke direkte talemål. Aloul gjør også oppmerksom på at en stor del av reklamen i *'Anti* er skrevet på *'āmmiyya*, noe som også er tilfellet i nesten samtlige magasiner i Jordan. Dette hevder hun har bakgrunn i et rent økonomisk aspekt, og at magasiner må trykke det annonsørene ønsker enten det er *fushā* eller *'āmmiyya*.¹⁹⁴

Aloul mener også at populære prestisjeskoler med *International Baccalaureate*-programmer og universiteter med engelsk som undervisningsspråk har mye av skylden for manglende *fushā*-kompetanse. ”Vi har en kultur der arabisk på mange måter har blitt et andrespråk, og blir sett ned på. Mange unge føler seg dermed mer tilpass med å skrive på *'āmmiyya*. Massene er ikke der enda, men det er bare et spørsmål om tid”.¹⁹⁵ Hun tror derfor at Jordan kommer til å følge Egypt når det gjelder bruken av *'āmmiyya*, og hun ser ikke bort ifra at det med tiden vil bli mer akseptert å publisere skriftlig materiale også på jordansk talemål.

4.4 Språkholdninger

Det fremkommer tydelig et skille mellom modernister og tradisjonelle språkforsvarere også i Jordan når det kommer til reaksjoner på *'Ihnā* og bruk av skriftlig *'āmmiyya*. Informantenes språkholdninger kan kategoriseres på følgende måte, sett i lys av deres mest brukte argumenter for eller i mot jordansk *'āmmiyya* brukt i skriftlig.

4.4.1 Skriftlig *'āmmiyya* beriker språket

Skribent Mariam Abu Adas mener *'āmmiyya* beriker språket, og ser gjerne at *fushā* og *'āmmiyya* nærmer seg hverandre, før de til slutt gjerne smelter sammen til ett språk. Hun

¹⁹³ Intervju, Sahar Aloul, ansvarlig redaktør *'Anti*, 05.09.2012

¹⁹⁴ I 2006 forsøkte, i følge Sahar Aloul og Manar Rachwani, en samlet gruppe aviser seg for å nekte å publisere reklamer skrevet på *'āmmiyya*. Dette varte av økonomiske årsaker ”i ca. fem minutter” før de måtte innse at de påfølgende tapte reklameinntektene ble for store.

¹⁹⁵ Intervju, Sahar Aloul, ansvarlig redaktør *'Anti*, 05.09.2012

synes det er ”trist at *fushā* for mange er en barriere mot å produsere tekster,” og mener at om man hadde hatt kun en variant å forholde seg til, ville man kunne produsere mer. Hun mener i samsvar med et modernistisk synspunkt, at det er viktig å få frem alle innbyggernes meninger og synspunkter, ikke bare de utdannede som behersker *fushā*.¹⁹⁶ Hun velger selv i stor grad å skrive på *‘āmmiyya*, på tross av at hun i Jordan sjelden får publisert artiklene annet enn på sin egen blogg.¹⁹⁷ Hun mener at jordanere ikke må skamme seg over bruk av *‘āmmiyya*, og er en forkjemper for økt bruk av *‘āmmiyya* i skriftlig materiale.¹⁹⁸ I desember 2009 fikk hun publisert en reportasje skrevet på *‘āmmiyya* på *7iber.com*, som omhandlet et meget alvorlig tema om myndighetenes sensur. Artikkelen skapte debatt og hun fikk mange tilbakemeldinger - ikke på innholdet, men på språket. At hun hadde benyttet *‘āmmiyya* istedenfor *fushā* gikk med andre ord ikke upåaktet hen. Flere av tilbakemeldingene gikk på måten hun skrev *‘āmmiyya* på, og hun ble beskyldt for å ikke skrive arabisk (*faṣṭḥ*) nok. Mye av kritikken gikk ut på at ”noen ting bare ikke ser bra ut for leserens øye”.¹⁹⁹ Selv mener Abu Adas at kritikken er et uttrykk for en konservativisme i Jordan. Hun hevder jordanere flest ser på skriftlig tekst som hellig på grunn av dens nære relasjon til Koranen; folk er redde for å produsere noe de tror kan påvirke Koranens språk.

Redaktør Lina Ejeilat understreker at skriftlig *‘āmmiyya* ikke nødvendigvis trenger å gå på bekostning av *fushā*. Dersom valget står mellom å skrive på *‘āmmiyya* eller ikke skrive i det hele tatt, er hennes klare anbefaling å skrive *‘āmmiyya*. Videre hevder Ejeilat det ”ikke er et spørsmål om *fushā* eller *‘āmmiyya*, men heller et spørsmål om kvaliteten på det som blir skrevet”.²⁰⁰ Hun mener at man i Jordan ikke har mange gode eksempler på ”*‘āmmiyya* skrevet på en bra og vakker måte”, og at det ”på en måte ikke høres profesjonelt nok ut”.²⁰¹ Ghaida Hammodeh poengterer samtidig at *‘āmmiyya* ”ikke gir deg en rik og variert ordbok til å uttrykke deg skriftlig med”.²⁰² Hun legger til at ”dersom jeg ble tvunget til å publisere *‘āmmiyya* slik som i artiklene til *‘Ihnā*, ville jeg uten tvil ha sagt opp jobben min”.²⁰³

¹⁹⁶ Intervju, Mariam Abu Adas, underredaktør og skribent *7iber.com*, 13.08.2012

¹⁹⁷ <http://madras.jordanplanet.org/>

¹⁹⁸ Intervju, Mariam Abu Adas, underredaktør og skribent *7iber.com*, 13.08.2012

¹⁹⁹ Intervju, Lina Ejeilat, redaktør *7iber.com*, 13.08.2012

²⁰⁰ Ibid.

²⁰¹ Ibid.

²⁰² Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallitnā*, 23.10.12

²⁰³ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallitnā*, 04.09.12 og 23.10.12

4.4.2 Manglende kompetanse og ortografiske utfordringer

Redaktør Lina Ejeilat hevder det hun kaller ”*fuṣḥā*-forfallet” ikke skyldes unge mennesker som skriver på *‘āmmiyya*, men heller mangel på utdanning og svakheter i utdannelsessystemet. Dette bunner ut i en ond sirkel, siden mange unge sjelden oppnår et akseptabelt kompetansenivå på *fuṣḥā*. Dersom et budskap kan nå frem til flere mottakere ved å bruke *‘āmmiyya*, er dette derfor helt klart en sentral motivasjon for å publisere artikler på *‘āmmiyya*.²⁰⁴ mener Ejeilat. Professor Nehad al-Mousa mener, i likhet med Azza Waked i Egypt, at det imidlertid ligger noe selvmotsigende i å ville skrive på *‘āmmiyya* til folk som i utgangspunktet har vanskeligheter for å lese og skrive. Han mener at man ville tro at grunnen til å skrive *‘āmmiyya* er for å gjøre det lettere for folk som ikke behersker *fuṣḥā*, men siden de da sannsynligvis likevel ikke kan lese virker det hele, for ham, meningsløst.²⁰⁵

Et annet velbrukt argument blant språkforsvarere er at undervisning på landets skoler må skje på *fuṣḥā*.²⁰⁶ Nader Rizq ved det jordanske språkakademiet påpekte at ”alle lærere må være en arabisklærer; selv om de underviser matte eller psykologi må de snakke *fuṣḥā* i klassen”.²⁰⁷ Likevel forteller studenter ved universitetet i Jordan at selv på universitetsnivå er undervisningsspråket fortrinnsvis *‘āmmiyya* eller engelsk.²⁰⁸ Rizq hevder at det er universitetene og departementene som er lite samarbeidsvillige når det gjelder å fronte problemet som skriftlig *‘āmmiyya* utgjør, og kommer til å utgjøre, i Jordan. Han mener at akademiet har innsett problemet, men ”er ikke sikker på at andre offentlige instanser er enige om at skriftlig *‘āmmiyya* er et problem”.²⁰⁹

Lina Ejeilat nevner også ortografien som en stor hindring for å skrive i særlig stor grad på *‘āmmiyya*. Eksempelvis trekker hun frem måten hun har observert <لأن> ”fordi” har blitt skrevet på jordansk talemål som <لانو>. Hun mener denne skrivemåten ”ser helt feil ut” og viser til ”måten hjernen din er vant til å se ord på”.²¹⁰

²⁰⁴ Intervju, Lina Ejeilat, redaktør *7iber.com*, 13.08.2012

²⁰⁵ Intervju, Nehad al-Mousa, Professor i arabisk lingvistik og grammatologi ved Universitetet i Jordan, 28.08.2012

²⁰⁶ Armbrust, *Mass Culture*, 50.

²⁰⁷ Intervju Nader Rizq, Direktør av redigeringsseksjonen ved Arabic Academy, 23.08.12

²⁰⁸ Basert på samtaler med tilfeldige studenter ved Universitetet, 09.07.12, 23.08.12, 24.08.12 og 04.09.12

²⁰⁹ Intervju Nader Rizq, Direktør av redigeringsseksjonen ved Arabic Academy, 23.08.12

²¹⁰ Intervju, Lina Ejeilat, redaktør *7iber.com*, 13.08.2012

4.4.3 Politiske årsaker hindrer bruk av ‘*āmmiyya* skriftlig

Manar Rachwani [Manār al-Rashwāny], sjefredaktør i redigeringsseksjonen i avisen *Al-Ghad*, mener at motviljen mot å skrive ‘*āmmiyya* i Jordan kan være politisk motivert.²¹¹ Befolkningen kan nemlig sies å bestå av to hovedgrupper; såkalte trans- eller østbredd-jordanere, som er etterkommere av den opprinnelige beduinbefolkningen i landet, og vestbreddjordanere. Sistnevnte har sin opprinnelse fra de områdene vi i dag kaller Israel, samt de palestinske områdene Gaza og Vestbredden. Denne kategorien utgjør i dag majoriteten av den jordanske befolkning, anslagsvis 60 prosent.²¹² Jordanske styresmakter har gjort mye for å hjelpe palestinerne, blant annet ved å gi majoriteten av dem jordansk statsborgerskap. Selv om jordanere med palestinsk opprinnelse juridisk sett stiller likt med andre jordanske statsborgere, har de imidlertid ikke nødvendigvis like rettigheter og muligheter i praksis. Mange føler seg forskjellsbehandlet i forhold til østbreddjordanere, kanskje spesielt når det gjelder utdanning, jobbmuligheter og politisk representasjon. I realiteten blir eksempelvis jordanere med palestinsk opprinnelse så godt som utelukket fra sentrale posisjoner i offentlig sektor. Samtidig fryktes det at palestinerne skal bli for dominerende og få for stor innflytelse i Jordan.²¹³ Det politiske bildet i Jordan preges med andre ord av at over halvparten av landets befolkning er av palestinsk opprinnelse. Professor i arabisk Yasir Suleiman hevder at det ville være merkelig dersom disse faktorene ikke hadde noen innvirkning på den språklige situasjonen i Jordan.²¹⁴ Suleiman advarer mot å trekke kunstige paralleller mellom språk og politisk konflikt, men hevder å kunne finne bevis for at interdialektal variasjon og kodeveksling er bundet opp mot politikk og konflikt i Jordan.²¹⁵ Han hevder at situasjonen i landet er spesielt interessant fordi den språklige konflikten kommer til syne i en klar forbindelse mellom ulike dialekter på en side, og uttrykk for nasjonal identitet på den andre.²¹⁶ Eksempelvis blir den urbanske palestinske dialekten regnet som den mest prestisjefylte,²¹⁷ noe som ikke nødvendigvis ville være like populært blant den østbreddjordanske befolkningen å se skriftlig publisert i et magasin. Omstendighetene er selvsagt mye mer intrikate og komplekse enn denne oppgaven hentyder, men situasjonen reiser likevel relevante spørsmål. Dersom man skulle publisere et magasin på ‘*āmmiyya*, i lys av den sensitive politiske situasjonen, hvilken dialektvariant ville da være naturlig å velge?

²¹¹ Intervju Manar Rachwani, sjefredaktør av redigeringsseksjonen i *Al-Ghad*, 19.08.2012

²¹² Stine B. Dahle, "Politisk representasjon av palestinere i Jordan", langvarsoppgave AAS 4900, (Universitetet i Oslo, 2011): 2-3.

²¹³ Ibid. 3.

²¹⁴ Suleiman, *War of words*, 133.

²¹⁵ Ibid, 135.

²¹⁶ Suleiman, *War of words*, 5.

²¹⁷ Al-Wer, "Jordanian Arabic (Amman)", *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*.

Redaktør Ghaida Hammodeh ville løst dette ved at hver enkelt skribent selv velger sin dialekt å skrive på, og i intervjuer med direkte sitater ”skriver vi akkurat slik personen selv snakker, om han er fra Karak [hovedsakelig østbreddjordanere] eller Amman”.²¹⁸ Hammodeh innrømmer likevel at bruk av ‘*āmmiyya* ut over dette vil kunne ”virke splittende på den nasjonale jordanske identitet”.²¹⁹ Dette kan være en underliggende årsak til de tilsynelatende svært få publikasjoner på ‘*āmmiyya* i Jordan.

4.4.4 Særegyptisk trekk

Samtidig som det blir hevdet at bruk av skriftlig ‘*āmmiyya* i Jordan vil kunne virke splittende på den nasjonale identiteten, blir den egyptiske nasjonale identitet av en rekke informanter i Jordan beskrevet som spesielt sterk. Dette er i følge blant andre Abu Adas, al-Mousa og Hammodeh med på å forklare den utbredte bruken av talemål i skriftlige publikasjoner i Egypt. Egyptere ”ser på seg selv først og fremst som egyptere og ikke arabere”.²²⁰ Bruken av skriftlig ‘*āmmiyya* blir her nettopp et uttrykk for den nasjonale Egyptiske identitet. En naturlig konsekvens av dette er at egyptere er svært stolte av sin dialekt, og ønsker å fremme den, også skriftlig. Mange nevnte også at et magasin som ‘*Iḥnā* fungerer i Egypt, men konseptet vil ikke kunne slå an på samme måte i Jordan. Professor Nehad al-Mousa understreker at enhver trend med slik utstrakt bruk av talemål utgjør en trussel mot den regionale arabiske identitet og fremmer lokale variasjoner og distanse.²²¹ Denne såkalte trenden har også i følge professor Jafar Al Ababneh gått på bekostning av regional identitet og panarabismen.²²² I Jordan, hevdes det, har man på langt nær samme situasjon, og befolkningen regnes som mer konservativ og tradisjonsnær. Samtidig kan dette sees i lys av den kompliserte politiske situasjonen, og ”man kan spørre seg hvilken nasjonal identitet som eventuelt skulle ligget til grunn”.²²³

---

²¹⁸ Intervju, Ghaida Hammodeh, sjefredaktør *Majallimā*, 23.10.2012

²¹⁹ Ibid.

²²⁰ Ibid.

²²¹ Intervju, Nehad al-Mousa, Professor i arabisk lingvistikk og grammatologi ved Universitetet i Jordan, 28.08.2012

²²² Intervju, Jafar Al-Ababneh, Professor i arabisk lingvistikk ved Universitetet i Jordan, 26.08.2012

²²³ Intervju Manar Rachwani, sjefredaktør av redigeringsseksjonen i *Al-Ghad*, 19.08.2012

5 Sammenfatning

Magasinet *'Ihnā* består som vi har sett hovedsakelig av reportasjer og innlegg som er skrevet på egyptisk talemål, eller eventuelt en veksling mellom *'āmmiyya* og *fuṣḥā*. Denne utstrakte bruken av *'āmmiyya* synes lite tilfeldig. Realisme er et argument som av både redaksjon og skribenter fremheves som en viktig årsak til valg av egyptisk talemål som språklig variant, men også det at mange, spesielt unge, oppfatter *'āmmiyya* som lettere å lese og skrive enn *fuṣḥā*. Dermed blir budskapet sentralt; det er viktigere at folk skriver og leser, enn språkvarianten de faktisk leser og skriver på. For noen betyr dette at mangel på kompetanse blant de unge brukes som et argument for utstrakt bruk av skriftlig *'āmmiyya*.

Utdanningssystemet blir av disse oppfattet som mangelfullt, og er i så måte årsaken til at mange i dag ikke behersker *fuṣḥā* på en tilfredsstillende måte. Likevel virker *'Ihnā*-redaksjonen klare på at de kan skrive på *fuṣḥā* dersom det behøves, og det finnes både rene *fuṣḥā*-tekster og kodeveksling mellom *'āmmiyya* og *fuṣḥā* i *'Ihnā*. De skriver dermed på *'āmmiyya* ikke på grunn av manglende ferdigheter i standardarabisk, men fordi de bevisst velger det. Skribentene *kunne*, i tråd med sociolingvistiske teorier, valgt annerledes rent språklig sett. Det vil derfor være naturlig å tenke seg at redaktørene og skribentene i *'Ihnā* ikke umotivert velger å bryte med etablerte sociolingvistiske normer. Med andre ord er det i nokså stor grad snakk om bevisste, gjennomførte valg av språklig variant.

Når det gjelder sammenhengen mellom tematikk og språkbruk, ser det imidlertid ut til at *'Ihnā*-redaksjonen legger seg på en mer tradisjonell linje. Spesielt alvorlige tema som krig og konflikt blir ofte skrevet på *fuṣḥā*. Selv for *'Ihnā*-redaksjonen blir dette for tungt å publisere på *'āmmiyya*, da de i følge redaktøren ikke ønsker å fornærme noen. Religion er også et tema som i *'Ihnā* vanligvis blir omtalt på *fuṣḥā*, også for å unngå å støte leseren. Det samme gjelder dersom temaet ansees som såpass viktig at skribenten er redd for å ikke bli tatt alvorlig, særlig blant eldre lesere. Det ser dermed ut til at *'Ihnā*-redaksjonen ser hvert enkelt bidrag an i forhold til tema før de fattet en beslutning om språklig nivå.

'Ihnā-redaksjonens argumenter og motivasjoner bak å benytte *'āmmiyya* skriftlig, samt reaksjonene fra enkelte i samfunnet rundt kan på mange måter karakteriseres som et typisk skille mellom såkalte modernister og språkforsvarere. *'Ihnā*, både redaksjon og hovedmålgruppe, kan således sies å tilhøre førstnevnte kategori. Karakteristikkene for modernistene nevnt innledningsvis passer meget godt med de argumentene som blant annet

fremkom i intervjuer med *'Ihnā*-redaksjonen. *'Ihnā* benytter eksempelvis gjerne språket som et middel til å nå frem til flest mulig lesere, ikke som et mål i seg selv. Videre bruker de et vokabular som tar utgangspunkt i egyptisk dagligtale. Mye tyder samtidig på at denne situasjonen gir seg utslag i et generasjonsskille, der *'Ihnā* og den yngre generasjon henholdsvis representerer modernistene, mens de eldre generasjoner i stor grad består av tradisjonelle språkforsvarere. Dette kommer spesielt godt til syne ved at kritikk rettet mot valg av språklig variant i følge *'Ihnā*-redaksjonen kom fra eldre personer, og aldri fra unge. Det har imidlertid vært snakk om en gradvis utvikling. Redaktør el-Degwy noterte seg reaksjoner på språket i *'Ihnā* da magasinet ble publisert første gang, men har siden tilsynelatende gradvis fått økende aksept i den egyptiske samtid.

'Ihnās redaksjon og målgruppe kan på mange måter sies å tilhøre et øvre samfunnslag. Et interessant moment er derfor at deres prestisjespråk ofte kan sies å være engelsk, og ikke *fushā*. Med andre ord kan det hevdes at et argument for *'Ihnās* utstrakte bruk av *'āmmiyya*, i tillegg til den rent språklige bakenforliggende motivasjonen, skyldes at deres bånd til *fushā* som en konsekvens av blant annet utdanning med fremmedspråklig innflytelse ikke er så sterke. *'Ihnā* tilpasser seg dermed sine lesere ved å benytte en språklig variant som når frem i målgruppen, nemlig *'āmmiyya*.

Det kan synes slik at befolkningen i Egypt er mer liberale i sine språkholdninger når det gjelder skriftlig *'āmmiyya* enn sine naboer i øst. Jordanere virker generelt fremmede for tanken om å publisere et magasin på sitt talemål. Dette kan ha bakgrunn i ulike årsaker, blant annet utdanningsnivå, oppfatningen av jordansk talemål som relativt nær *fushā* i utgangspunktet, samt en generell konservatisme blant det jordanske folk. Den politiske situasjonen, samt det faktum at Jordan mangler en standardisert, allment akseptert dialektvariant tilsvarende Kairodialekten i Egypt, taler derimot ikke for utstrakt bruk av *'āmmiyya* skriftlig – i hvert ikke fall foreløpig. Et godt eksempel som belyser forskjellene mellom de to landene er reaksjonene som Mariam Abu Adas fikk da hun publiserte en artikkel på *'āmmiyya* på nettsiden *7iber.com*, der hun mottok mye kritikk for språkbruken, også blant jevnaldrende. Til sammenlikning ble et svært kritisk innlegg som omhandlet *'Ihnā* publisert på en egyptisk blogg, men ikke et ord ble nevnt om det rent språklige aspektet, heller ikke i kommentarene eller tilbakemeldingene. Det er likevel noen faktorer som tyder på at også jordanere etter hvert kan komme til å skrive mer på talemål, spesielt den yngre generasjonen. Et generasjonsskille i språkholdninger fremkom også mellom yngre og eldre

jordanere, i likhet med Egypt. Unge jordanere benytter eksempelvis allerede nå i utstrakt grad jordansk talemål i skriftlig kommunikasjon seg i mellom, ikke minst gjennom sosiale medier på internett og SMS. Flere unge studenter motsatte seg heller ikke tanken om å etter hvert publisere mer på sin egen dialekt. *ʾIhnā* fikk likevel en blandet mottakelse i Jordan. Særlig blant den eldre generasjon, professorer og språkforsvarere ble magasinet omtalt i negative ordelag. Skriftlig *ʾāmmiyya* blir av disse karakterisert som en trussel mot det arabiske språk, *al-ʿarabiyya al-fuṣḥā*, og et uttrykk for manglende kompetanse. Til sammenlikning ble *ʾIhnā* av flere unge jordanere oppfattet som morsomt og interessant. Når det gjaldt holdningene til *ʾāmmiyya* skriftlig på et mer generelt grunnlag, ble skillet noe mer diffust. Unge benytter i stor grad *ʾāmmiyya* i skriftlig kommunikasjon seg i mellom, men få har foreløpig tenkt seg muligheten å publisere et helt magasin på jordansk talemål.

Årsakene til forskjellene i språkholdninger til skriftlig *ʾāmmiyya* mellom de to landene kan være mange. Den egyptiske nasjonale identitet ble av en rekke informanter i Jordan beskrevet som spesielt sterk. Det blir hevdet at dette forklarer den utbredte bruken av talemål i skriftlige publikasjoner i Egypt. Jordanere ser på seg selv som langt mindre nasjonalistiske, noe som kan ha bakgrunn i den intrikate politiske situasjonen, samtidig som skriftlig talemål av enkelte vil kunne oppfattes som splittende. Det vil på bakgrunn av dette være vanskelig å fronte en spesiell dialekt til bruk i skriftlige publikasjoner. Jordan har heller ikke, i motsetning til Egypt, en allment akseptert prestisjedialekt. Interessen for skriftlig jordansk talemål virker også mindre, og få har forestilt seg et blad publisert på *ʾāmmiyya* i Jordan. Unntakene ser vi blant unge jordanere, hvor en del mener at økt bruk av og aksept for skriftlig talemål ville kunne åpne for at flere kunne delta i samfunnsdebatter gjennom skriftlige medier. Tanken om at det ikke spiller så stor rolle hvilken språkvariant man benytter, så lenge budskapet kommer frem, blir dermed sentral.

Det har vært morsomt og veldig interessant å jobbe med temaet språkholdninger til skriftlig *ʾāmmiyya*, ikke minst å oppleve hvor oppglødde eller sinte folk ble. Selv om dagens politiske situasjon både i Jordan og Egypt gjør at språket naturlig nok tildeles relativt liten oppmerksomhet, er det tankevekkende å se hvilket engasjement skriftlig *ʾāmmiyya* vekker når temaet kommer opp til diskusjon.

Det vil bli spennende å følge utviklingen i språkholdningene til skriftlig talemål i de to landene fremover. Dersom den liberale holdningen til bruk av skriftlig *ʾāmmiyya* som kan

sees blant mange unge i Egypt i dag fortsetter å bre om seg, er det ikke umulig at også Jordan kan komme til å følge etter. Språkforsvarerne kjemper mot den yngre generasjonen som i økende grad tolererer og benytter skriftlig *‘āmmiyya*, ikke minst i kommunikasjon gjennom sosiale medier på internett, men også i skriftlige publikasjoner.

Litteraturliste

al-Wer, Enam. "Jordanian Arabic (Amman)", i *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*, red. av online versjon Lutz Edzard og Rudolf de Jong (Brill Online, 2012), http://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopedia-of-arabic-language-and-linguistics/jordanian-arabic-amman-COM_vol2_0065 (Oppsøkt 23.09.2012).

Armbrust, Walter. *Mass Culture and Modernism in Egypt*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Arvizu, Shannon. "Creating alternative visions of Arab society: emerging youth publics in Cairo" i *Media, Culture & Society* 31, nr. 3 (2009): 385-407. <http://mcs.sagepub.com/content/31/3/385> (Oppsøkt 14.10.2009)

Badawī, al-Sa'īd Muḥammad. *Mustawayāt al-lugha al-'arabiyya al-mu'āšira fī miṣr*. Cairo: Dār al-Ma'ārif, 1973.

Bassiouney, Reem. "Theories of Code Switching in the Light of Empirical Data from Egypt". I *Perspectives on Arabic Linguistics XV*, 19-40. Redigert av Dilworth B. Parkinson og Elabbas Benmamoun. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 2003.

_____. *Arabic Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009.

Coulmas, Florian. *Sociolinguistics – The study of speakers choices*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.

Coupland, Nikolas, Justine Coupland og Howard Giles. *Language, society and the elderly: Discourse, identity, and ageing*. Oxford: Blackwell, 1991.

Dahle, Stine B. "Politisk representasjon av palestinere i Jordan". Langsvarsoppgave AAS 4900. Universitetet i Oslo, 2011.

Davies, Humphrey T. "Dialect literature". I *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*. Red. av Online Versjon Lutz Edzard og Rudolf de Jong. Brill Online, 2012. http://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopedia-of-arabic-language-and-linguistics/dialect-literature-COM_0086 (Oppsøkt 01.10.2012).

Eid, Mushira. "Language is a Choice: Variation in Egyptian Women's Written Discourse". I *Language Contact and Language Conflict in Arabic: Variations on a Sociolinguistic Theme*, 203-232. Redigert av Aleya Rouchdy. London: RoutledgeCurzon, 2002.

Eid, Mushira og John McCarthy, red. *Perspectives on Arabic Linguistics: Papers from the Annual Symposium on Arabic Linguistics*, Vol. II. Utah: John Benjamins, 1988.

Eisele, John. "Approaching Diglossia: Authorities, Values, and Representations". I *Language Contact and Language Conflict in Arabic: Variations on a Sociolinguistic Theme*, 3-23. Redigert av Aleya Rouchdy. London: RoutledgeCurzon, 2002.

Ferguson, Charles A. "Diglossia". *Word*, 15, 325-340. 1959. (Repr. i *Language and Social Context*, 232-251. Redigert av Piet Paolo Giglioli. London: Penguin, 1975.)

Fischer, Wolf Dietrich og Otto Jastrow, red. *Handbuch der arabischen Dialekte*. (Porta Linguarum Orientalium, Neue Serie XVI) Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1980.

Haeri, Niloofar. "The Reproduction of Symbolic Capital: Language, State, and Class in Egypt." I *Current Anthropology* 38, nr. 5 (1997): 795-816.

_____. *The Sociolinguistic Market of Cairo: Gender, Class, and Education*. London: Kegan Paul International, 1997.

Holes, Clive. *Modern Arabic: structures, functions and varieties*. London: Longman, 1995.

Jørgensen, Jens Normann. "Vallah, Gurkensalat 4U & Me! Current perspectives in the study of youth language". I *Vallah, Gurkensalat 4U & Me! Current perspectives in the study of youth language*, 9-23. Redigert av Jens Normann Jørgensen. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2010.

Mahootian Shahrzad. "Repertoires and Resources: Accounting for Code-mixing in the Media". I *Language Mixing and Code-Switching in Writing. Approaches to Mixed-Language Written Discourse*, 192-211. Redigert av Mark Sebba, Shahrzad Mahootian og Carla Jonsson. London: Routledge, 2012.

Meiseles, Gustav. "Informal Written Arabic." I *Israel Oriental Studies* 9, (1979): 272-314.

Mejdell, Gunvor. "Switching, mixing – Code interaction in spoken Arabic." I *Language encounters across time and space*, 225-241. Redigert av Bernt Brendemoen, Elizabeth Lanza og Else Ryen. Oslo: Novus, 1999.

_____. "Aspects of Formal Spoken Arabic in Egypt – Lugha Wusta or Lughat al-Muthaqqafin. A View from the North. I *Al-Logha* 2, (2000): 7-25.

_____. *Somewhere between order and chaos: mixed styles in spoken Arabic in Egypt: A case study of academic panel presentations*. Acta humaniora 226. Dr.artes-avhandling, Universitetet i Oslo, 2005.

_____. "The Use of Colloquial in Modern Egyptian Literature - a Survey!". I *Current Issues in the Analysis of Semitic Grammar and Lexicon II*. Redigert av Lutz Edzard og Jan Retsö, 195-213. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag, 2006.

_____. "What is happening to lughatunā l-gamīla? Recent media representations and social practice in Egypt". I *Journal of Arabic and Islamic Studies* 8, (2008): 108-124.

Milroy, Lesley og Peter Muysken, red. *One speaker, two languages : cross-disciplinary perspectives on code-switching*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

Rosenbaum, Gabriel M. "Fuṣḥāmmiyya. Alternating Style in Egyptian Prose". I *Zeitschrift für Arabische Linguistik*, 38, (2000): 67-87.

_____. "Egyptian Arabic as a written language." I *Jerusalem Studies in Arabic and Islam* 29, (2004): 281-340

Somekh, Sasson. *Genre and Language in Modern Arabic Literature*. Wiesbaden: Otto Harrassowitz, 1991.

Suleiman, Saleh M. *Jordanian Arabic Between Diglossia and Bilingualism: Linguistic Analysis*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1985.

Suleiman, Yasir. *A war of words : language and conflict in the Middle East*. Cambridge : Cambridge University Press, 2004.

Rizq, Sherin. "The Language of Cairo's Young University Students." I *Arabic in the city: issues in dialect contact and language variation*, 291-308. Redigert av Catherine Miller. London: Routledge, 2007.

Røyneland, Unn. *Dialektnivellering, ungdom og identitet. Ein komparativ studie av språkleg variasjon og endring i to tilgrensande dialektområde, Røros og Tynset*. Acta humaniora 231. Dr. artes-avhandling. Universitetet i Oslo, 2005.

Versteegh, Kees. *The Arabic Language*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001.

Warschauer, Mark, Ghada R. El Said og Ayman Zohry. "Language Choice Online: Globalization and Identity Online". I *The Multilingual Internet: Language, Internet, and Communication Online*, 303-318. Redigert av Brenda Danet og Susan C. Herring. New York: Oxford University Press, 2007.

Woidich, Manfred. "Cairo Arabic". I *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics*. Red. av online versjon Lutz Edzard og Rudolf de Jong (Brill Online, 2012), http://referenceworks.brillonline.com/entries/encyclopedia-of-arabic-language-and-linguistics/cairo-arabic-COM_0048 (Oppsøkt 01.07.2012).

Internett:

Al Faridah. Majallitnās offisielle hjemmeside. <http://www.alfaridah.com.jo/view-majaletna-digitally> (Oppsøkt 06.05.2012)

Core Publications. Core Publications offisielle hjemmeside. <http://www.core-publications.net/>. (Oppsøkt 23.06.2012).

De Nasjonale Forskningsetiske Komiteer. *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Forskningsetiske komiteer, 19.05.2009, <http://www.etikkom.no/Forskningsetikk/Etiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora> (Oppsøkt 15.07.2012).

Horytna.net. < أول مجلة شبابية توثق أحداث 25 يناير > Publisert 21.02.2011. Tilgjengelig fra: <http://www.horytna.net/Articles/Details.aspx?AID=30177> (Oppsøkt 17.07.2012).

7iber.com. < خبر > www.7iber.com (Oppsøkt 14.06.2012)

Blogg:

Gemyhood's Blog < مدونة جيمى هود > http://www.gemyhood.com/2007/09/blog-post_22.html (Oppsøkt 22.05.2012).

'Iḥnās offisielle blogg < إحنأ، صوت جيل بحاله > <http://www.e7namagazine.blogspot.com> (Oppsøkt 23.02.2012).

Facebook:

Støttegruppe for Khālid Sa'īd <https://www.facebook.com/elshaheed.co.uk/info> (Oppsøkt 19.10.12).

'Iḥnās offisielle Facebookside "E7na Magazine" <https://www.facebook.com/E7namag> (Oppsøkt 16.08.2012).